

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

4 februari 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

Interpellatie van de heer Jacques Timmermans tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de verwerking van kalvermest in waterzuiveringsinstallaties van Aquafin
Mondelinge vraag van de heer Jos Geysels tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het lozen van kalvergier in een waterzuiveringsstation

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de gevolgen op Vlaams grondgebied van de vervuiling van de Cannerberg bij Maastricht

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de behandeling van afvalsolventen als secundaire grondstoffen
Met redenen omklede moties

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de voorwaarden voor de jachtoefening in Vlaanderen, naar aanleiding van het komende besluit betreffende de jacht in het Vlaams Gewest
Met redenen omklede motie

Commissie voor Leefmilieu Natuurbehoud

Woensdag 4 februari 1998

VOORZITTER : De heer Dirk Van Mechelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.15 uur.*

Interpellatie van de heer Jacques Timmermans tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de verwerking van kalvermest in waterzuiveringsinstallaties van Aquafin

Mondelinge vraag van de heer Jos Geysels tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het lozen van kalvergier in een waterzuiveringsstation

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Timmermans tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de verwerking van kalvermest in waterzuiveringsinstallaties van Aquafin met daaraan toegevoegd de mondelinge vraag van de heer Geysels tot minister Kelchtermans, over het lozen van kalvergier in een waterzuiveringsstation.

De heer Timmermans heeft het woord.

De heer Jacques Timmermans : Bij de uitvoering van het MAP werden aan de kalversector tal van uitzonderingen toegekend, bijvoorbeeld voor de uitrijregeling en het LAT. Dit werd vooropgesteld in het decreet. De voorwaarde was dat de kalversector vóór eind 1997 een afvalverwerkingsplan zou voorleggen aan de minister. Ik heb een aantal documenten bij van de kalversector zelf, waarin staat dat verscheidene proefprojecten werden opgenomen, evenals een plan om alle gier door Aquafin te laten behandelen.

Dit is geen oplossing, maar een verschuiving van een diffuse bron naar een puntlozing. Het is niet de bedoeling van mestverwerking om de gier op Vlaamse bodem af te zetten. Bij mestverwerking mogen de nutriënten niet meer op grond in het

Vlaams Gewest worden afgezet. De mestverwerking mikt op afzet buiten het Vlaams Gewest of op volledige verwijdering door verbranding of zuivering.

De wetgeving vereist dat de RWZI's een afvalwaterheffing betalen, op voorwaarde dat ze alleen afvalwater behandelen van het openbaar rioleeringsnet. Als ze niet voldoen aan deze voorwaarde, dan moeten ze betalen voor de totale hoeveelheid nutriënten die zij lozen. Bij de discussie over Aquafin werden Europese demarches gedaan, wat leidde tot de voorwaarde dat Aquafin zich nooit op de particuliere markt mocht begeven.

Aquafin betaalt geen afvalwaterheffing. De kalversector kan zijn mestheffing ondergraven onder het mom van mestverwerking. Het principe dat de vervuiler betaalt, wordt onderuitgehaald. Betaalt de kalversector wel aan Aquafin ? Zo ja, is dat dan voldoende voor de volledige verwerkingskost ? Is het de bedoeling dat de kalversector volledig wordt vrijgesteld van een heffing, terwijl ze het probleem alleen doorschuift naar een ander bedrijf ? De vervuiling blijft op Vlaamse bodem. Een diffuse bron wordt een puntbron. Het mestprobleem wordt niet opgelost.

RWZI's zijn bovendien om ecologische redenen niet geschikt voor de verwerking van kalvergier. RWZI's behalen zonder derdetrapzuivering een gemiddelde efficiëntie van 50 percent of zelfs minder voor de verwijdering van organisch gebonden stikstof. In kalvergier is stikstof in verschillende vormen aanwezig, zoals ureum. De zuivering van kalvergier is hierdoor nog veel minder efficiënt.

Op zichzelf is dit voldoende om kalvergier niet via RWZI's op het oppervlaktewater te lozen. De doorgedreven verwijdering van zowel stikstof als fosfor uit het afvalwater is technisch mogelijk, maar door de samenstelling van de dierlijke mest

Timmermans

kunnen de kosten van biologische zuivering via een actief slibstelsysteem hoog oplopen.

Deze vaststellingen leidden tot een aantal punctuele vragen in mijn interpellatieverzoek. Ze staan letterlijk in de tekst. Het lijkt me niet nodig ze mondeling te herhalen.

In een lezersbrief in De Morgen stond een persnota van Aquafin, die de zaak in de schoenen schoof van toenmalig minister De Batselier. Als reactie op persnota's over de verwerking van kalvergier, antwoordde men dat het een initiatief was van toenmalig milieuminister De Batselier. Ik wil dit met klem tegenspreken. Er is inderdaad een proefproject van beperkte omvang gestart. Ik heb daarover meer gegevens opgezocht omdat ik vond dat de waarheid recht moet worden gedaan. De minister heeft dat proefproject zelf beëindigd na de evaluatie ervan.

Bij het begin van dat proefproject stelde toenmalig minister De Batselier in zijn nota van 4 mei 1992 dat het in de regio Antwerpen kon worden uitgevoerd, indien de VMM over de nodige vergunningen beschikte. Op basis van die praktijkproef zou worden geëvalueerd of de uitwerking van een structureel samenwerkingsverband tussen de Vlaamse Milieumaatschappij en de Vlaamse Landmaatschappij aangewezen was.

Onder voorzitterschap van de heer Thomas werd op 29 juni 1993 een evaluatievergadering gehouden. In het verslag dat ik bij heb, staat duidelijk dat het project niet meer zinvol was en dat het niet positief werd geëvalueerd. De pers heeft de zaken echter in een ander daglicht gesteld.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er worden terecht vragen gesteld bij het zogenaamde experiment met kalvergier in de omgeving van Lichtaart, dat volgens krantenberichten ongeveer liep van oktober tot nu. Het betrokken zuiveringsstation had in het verleden overigens geen goede faam.

De eerste vraag luidt of zo een experiment politiek opportuun is. Sluit het aan bij het Mestactieplan of maatregelen om de mestproblemen op te lossen ?

Een tweede reeks vragen heeft te maken met het concept van en de opvatting over waterzuivering. Is het experiment wettelijk ? Enerzijds zijn er de

decretale bepalingen van Aquafin en andere afspraken daaromtrent. Met wie kunnen ze samenwerken ? Onder welke voorwaarden kunnen ze dat doen ? Is het toegestaan samen te werken met privé-partners en zo ja, met welke ? Anderzijds is er het milieuaspect. Is er een vergunning voor ? Als men van een diffuse lozing een puntlozing maakt, wat zijn de gevolgen daarvan ?

Ten derde kunnen we ons afvragen of hier wel de juiste actoren in het spel zijn. Ik heb het krantenbericht gelezen. Het gaat over een zuiver privé-initiatief van de kalversector. Er zijn twee federaties bij betrokken, de Boerenbond en Aquafin, dat ook een privaatrechtelijk karakter heeft. De VMM en het kabinet van de minister van Leefmilieu worden niet genoemd.

Ik zal me verder beperken tot enkele concrete vragen. Volgens een bron uit de milieusector is de VMM hier niet bij betrokken. Is ze er nu wel of niet bij betrokken ? Was ze op de hoogte of is ze later op de hoogte gebracht ? Wat was haar mening daarover ? Ik zou de minister willen vragen daarover duidelijkheid te scheppen. We merken in het dossier van de waterzuivering wel vaker dat de VMM buitenspel wordt gezet. Dat is toch eigenaardig ? Ik hoop dat dit dossier niet illustratief is voor een tendens in de sector.

Klopt het, wat de heer Timmermans zegt, dat de vorige minister dit soort experimenten heeft afgeblazen na een evaluatie ? Op wiens initiatief is dit gestart en met wiens toelating ? Gezien de negatieve reacties van de VMM in de kranten is dat niet onbelangrijk.

Wat is de omvang van het experiment ? Over welke hoeveelheden gaat het ? Wat zijn de resultaten ? Aquafin zegt wel eens 'water wordt weer water'. Was dat hier ook het geval of was het eerder 'gier blijft gier, maar dan niet hier' ?

Wat heeft dit experiment gekost en wie heeft het betaald ? Hoe is die kostprijs berekend ? Aquafin zegt in haar antwoord in een lezersbrief dat alles wordt betaald door de betrokken sector. Dat hangt echter af van de kostprijs. Het kan ook om een symbolische frank gaan. In dat geval betaalt de sector wel, maar is het bedrag belachelijk laag.

Om mijn reeks vragen af te ronden wil ik nog de hoop uitdrukken dat dit niet voor herhaling vatbaar is.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Het persbericht en de replieken erop geven de indruk dat het gaat over geheimgehouden proefprojecten. Dat is echter niet het geval. Het gaat over overeenkomsten die onder mijn voorganger in alle openbaarheid tot stand zijn gekomen.

De verwerking van kalvergier als proefproject in de RWZI van Antwerpen-Noord dateert van begin 1992. Het was een opdracht aan de Vlaamse Landmaatschappij en de Vlaamse Milieumaatschappij. Toenmalig minister De Batselier heeft die opdracht gegeven na overleg met de vertegenwoordigers van de kalversector.

De Vlaamse Milieumaatschappij zetelt in de raad van bestuur van Aquafin. Hoe kan de administrateur-generaal van de VMM de indruk hebben dat de VMM niet werd betrokken bij een aantal beslissingen van Aquafin ? Ik neem aan dat dit bericht niet van hemzelf komt. De mensen van de VMM zouden beter moeten zijn geïnformeerd dan de minister of zijn omgeving.

Ook aan de VMM, de toenmalige exploitant van de rioolwaterzuiveringsinstallatie, werd de opdracht gegeven het project te beoordelen. Na een eerste gunstige evaluatie medio 1993 werd vervolgens verder onderzoek opgelegd naar de mogelijkheden om kalvergier ook te verwerken in een aantal alternatieve rioolwaterzuiveringsinstallaties, naast die van Antwerpen. De NV Aquafin heeft dan in 1994, tegelijk met de exploitatie van de rioolwaterzuiveringsinstallaties, alle bestaande contracten overgenomen. Toen Aquafin de contracten van de VMM overnam, was daarbij met andere woorden ook het proefproject op de rioolwaterzuiveringsinstallatie Antwerpen-Noord.

Recent heeft deze NV, in de geest van de in 1993 gemaakte afspraken, het toenmalige proefproject uitgebreid met een proefproject op de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Lichtaart. Het MINA-2-plan bepaalt heel uitdrukkelijk dat de sector zelf verwerkingsprojecten moet opzetten. Hiermee wordt aangesloten bij eerder genomen opties bij de goedkeuring van het mestactieplan. Daarbij wordt inderdaad niet in een subsidiëring voor het ontwikkelen van initiatieven tot mestverwerking voorzien. De finale toetssteen moet steeds zijn welke optie voor het milieu de beste oplossing is. In afwachting dat de sector mestverwerkingseenheden bouwt, is het een vanuit milieu-oogpunt verantwoorde houding dat de verwerking van kalvergier op onderbelaste rioolwaterzuiveringsinstallaties wordt toegelaten, of het nu om een overgangsmaatregel gaat of niet. Uiteraard geldt daarbij de

voorwaarde dat die installaties daartoe zijn vergund en de vergunningsvoorwaarden worden nageleefd.

De tweede vraag van de heer Timmermans handelt over de wettelijke bepalingen, met name over artikel 32 septies van de wet van 26 maart 1971. Daarin is een monopolie voor Aquafin opgenomen voor de bouw en exploitatie van de bovenbouw van de rioolwaterzuiveringsinfrastructuur. Daarover is echter reeds voldoende gediscussieerd en ik zal er dan ook niet op terugkomen. Dat is trouwens niet de bedoeling van de interpellatie. De decretale bepalingen sluiten evenwel geenszins uit dat Aquafin ook nog buiten dit domein activiteiten kan ontwikkelen. Daarmee wordt in de met deze NV afgesloten overeenkomst van 10 november 1993 overigens zelfs expliciet rekening gehouden. In dit verband kan ik ter verduidelijking artikel 37.1 van deze overeenkomst citeren : 'In haar boekhouding zal Aquafin alle activiteiten voortvloeiende uit deze overeenkomst volgens aan het Vlaamse Gewest medegedeelde boekhoudkundige regels afzonderen van eventuele andere activiteiten'. De behandeling van kalvergier valt dus buiten de overeenkomst, maar geen decretale bepaling belet Aquafin om dit toch te doen.

De derde vraag heeft betrekking tot de stelling dat Aquafin over geen enkele installatie zou beschikken die voor de verwerking van kalvergier is vergund. Die stelling kunnen we niet bijtreden. Om de reden daartoe te begrijpen is vooraf enige juridische verduidelijking nodig. Aanvankelijk was kalvergier, conform het afvalstoffendecreet, als afvalstof te beschouwen als de houder zich ervan wilde ontdoen. Bij decreet van 25 juni 1992 werd het afvalstoffendecreet in die zin aangepast dat het dierlijk mest, bedoeld in het mestdecreet van 23 januari 1991, buiten het toepassingsgebied viel. In EU-verband is 'urine en mest' onder code 02.01.06 opgenomen op de Europese Afvalstoffencatalogus die, voor wat het Vlaams Gewest betreft, op 17 december 1997 is overgenomen. Vandaar dat kalvergier aanvankelijk werd gecatalogeerd onder de algemene noemer van vloeibaar industrieel afval. Voorzover kalvergier toen niet als afvalstof zou zijn beschouwd, zou de verwerking ervan overigens niet vergunningsplichtig zijn geweest. De specifieke Vlaamse rubriek 28.3 over de mestverwerking dateert pas van 1995.

Voor een aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties wordt daardoor in de milieuvergunning melding gemaakt van verwerking van vloeibaar industrieel afval. Zo staat het in de vergunningsvoorwaarden. Uit de milieuvergunningsaanvragen, zoals deze

Kelchtermans

voor de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Kasterlee, blijkt dat de VMM de verwerking van kalvergier destijds expliciet had aangevraagd. De rioolwaterzuiveringsinstallatie van Kasterlee heeft bijgevolg expliciet een vergunning voor de verwerking van vloeibaar industrieel afval. Het ministerieel vergunningbesluit van 5 maart 1993 bevat geen weigering van de gevraagde kalvergierverserking. Dat is een argument te meer voor de stelling dat de verwerking van kalvergier wel degelijk is vergund op de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Kasterlee. We moeten een discussie over vloeibaar industrieel afval en over de vraag of kalvergier daartoe behoort vermijden. Ik ben het dan ook met u eens dat rubriek 28.3 van Vlarem moet bepalen dat de verwerking van dierlijk mest voortaan beter expliciet in de vergunning wordt opgenomen, ter verduidelijking van wat vroeger vloeibaar industrieel afval was.

De afdeling Milieu-inspectie heeft op 13 januari 1998 de verwerking van kalvergier op de RWZI-Lichtaart gecontroleerd. In haar verslag van 14 januari 1998 besluit de Milieu-inspectie dat de milieuvergunning van de RWZI's waar kalvergier wordt verwerkt, moeten worden aangepast om dubbelzinnigheid te vermijden. De algemene benaming vloeibaar industrieel afval moet dus worden aangepast.

Wat uw vierde vraag betreft kan ik u zeggen dat de VMM inderdaad voortdurend de RWZI's bemonstert die Aquafin exploiteert. Een eerste analyse van de meetresultaten van 1997 voor de RWZI-Lichtaart tonen aan dat vooral de effluentconcentraties voor ammonium-stikstof, Kjeldahl-stikstof en nitriet toenamen tijdens de periode van het proefproject. De totale hoeveelheid geloosde stikstof steeg evenwel in beperkte mate. Het geloosde debiet van de RWZI-Lichtaart schommelde echter sterk in de loop van 1997, waardoor de analyse van de vergelijkingen op vuilvrachtbasis moet worden voortgezet.

Op uw vijfde vraag kan ik antwoorden dat Aquafin overeenkomstig de wettelijke bepalingen niet is vrijgesteld van afvalwaterheffingen voor afvalwaterlozingen afkomstig van mestverwerking. Mijnheer Geysels, bij het begin van de proefperiode werd een verwerkingsprijs van 129,71 frank per kubieke meter aangerekend, BTW niet inbegrepen. Dat bedrag werd op basis van de gemeten vuilvracht verhoogd tot 150 frank per kubieke meter, BTW niet inbegrepen. De inkomsten van de

NV Aquafin worden in mindering gebracht van de beheersvergoeding die het Vlaams Gewest aan Aquafin betaalt.

Overeenkomstig het MAP moet de Mestbank van de VLM mest in overbemeste gebieden aanvaarden, en gebieden zoeken waar die mest kan worden afgezet. Krachtens de haar decretaal toebedeelde taken neemt de Mestbank ook deel aan mestverwerkingsinitiatieven. Het overleg tussen Aquafin en de Mestbank vond trouwens in deze context plaats.

Het Vlaamse mestbeleid, met inbegrip van de mogelijke keuzes voor mestverwerking, al dan niet op RWZI's, zal gestalte krijgen op basis van de evaluatie van het mestdecreet en het MAP. Op 15 januari 1998 werd aan Aquafin gevraagd om enkel door te gaan met de verwerking van kalvergier op RWZI's met vergunde installaties. Het misverstand hierover is ondertussen van de baan. Er moet dus uitdrukkelijk worden vermeld dat er ook mest wordt verwerkt en gezuiverd.

Er werd ook aan Aquafin gevraagd om alvorens het proefproject te Lichtaart voort te zetten, het zuiveringsrendement, de naleving van de door Vlarem opgelegde emissiegrenswaarden, de hoeveelheid geproduceerd slib en de meerkosten voor de verwerking van kalvergier te evalueren. Dat station was immers ook al in het verleden problematisch. Er is dus gevraagd om daar voorlopig geen kalvergier meer te zuiveren.

Mijnheer Geysels, u vroeg of we op de hoogte waren van dat akkoord. Tijdens een bijeenkomst met de vereniging van kalverhouders werd op 22 oktober 1997 een toelichting gegeven over de organisatie van het proefproject voor mestverwerking in de door Aquafin geëxploiteerde RWZI's. Over de opportuniteit om hiermee van start te gaan, heb ik al geantwoord naar aanleiding van de vragen van de heer Timmermans.

In het besluit van de Vlaamse regering van 15 juli 1997 tot wijziging van de vier besluiten van de Vlaamse regering van 20 december 1995 tot uitvoering van het decreet van 23 januari inzake de aanpassing van het mestdecreet wordt in artikel 6 aan de sector van de kalvermesterij een overgangsmaatregel toegekend tot eind 1998. Er was immers een tussentijds probleem. We hebben dan ook in een specifieke overgangsmaatregel voorzien voor het noorden van Antwerpen. Deze overgangsmaatregel geldt, op voorwaarde dat de kalvermesterijsector ten laatste op 31 oktober 1997 zijn mestver-

Kelchtermans

werkingsplan voor advies voorlegt aan de stuurgroep voor de Vlaamse mestproblematiek. Die voorwaarde is ook zo opgenomen in het besluit.

De betrokken sector moet de mogelijkheid onderzoeken om kalvergier in RWZI's te verwerken. Het mestverwerkingsplan dat de kalversector moest opstellen voor 31 oktober 1997 is aan de stuurgroep voorgelegd, en door hen besproken. Er werden een aantal opmerkingen geformuleerd. Op dit ogenblik wil men bijkomende aanpassingen voor het werkingsplan voorleggen. Ik zal dat vervolgens aan de Vlaamse regering bezorgen. Tot zover mijn uiteenzetting over kalvergierzuivering door middel van RWZI's op plaatsen met een duidelijke overcapaciteit.

Mijnheer de voorzitter, in mijn antwoord over de vergunningen heb ik een duidelijk onderscheid gemaakt tussen twee verschillende aspecten. Enerzijds is er de opportuniteit. Is het op termijn haalbaar, of moet men een andere manier zoeken? Anderzijds is er een vergunning en wordt voldoende controle vereist. De VMM moet hier een taak vervullen. Dit moet explicieter in de vergunningsvoorwaarden worden opgenomen. Nu is het ook vergund, maar men moet al aan tekstanalyse doen om daarachter te komen. De toestemming moet dus veel explicieter in de vergunning worden opgenomen.

De Milieu-inspectie controleert de naleving van de voorwaarden, de sector betaalt vervolgens de geleverde diensten. Deze betaling wordt in mindering gebracht van de beheersovereenkomst tussen Aquafin en het Vlaams Gewest.

De voorzitter : De heer Timmermans heeft het woord.

De heer Jacques Timmermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ten eerste twijfel ik aan het feit dat er langdurende contracten waren. Naar aanleiding van de discussie in de pers heb ik me geïnformeerd. Men heeft me toen meegedeeld dat in latere MAP-beslissingen werd bepaald dat de sector zelf moest instaan voor de ontwikkeling van de mestverwerking. Eigenlijk moest men dus met de projecten stoppen.

Een tweede inlichting die ik bijkomend heb ingewonnen is dat er voor zover bekend geen langlopende contracten zijn afgesloten voor kalvergier-

verwerking. Ik begrijp dan ook niet welke contracten Aquafin had moeten overnemen.

Heeft Kasterlee al dan niet terecht een vergunning gekregen? Ik kan me natuurlijk niet uitspreken over het technische aspect van die zaak. Ik ben immers niet voldoende juridisch onderlegd om mij vandaag over uw gedachtegang uit te spreken. Ik wil uw tekst afwachten, en die eens door onze medewerkers laten onderzoeken. Het lijkt me wel een goede beslissing om de zaak te stoppen, en het vergunningenbeleid te verduidelijken. In de ecologische beleidscontext die we hebben uitgestippeld is de vraag over de opportuniteit van die toestemmingen wel heel belangrijk.

Mijnheer de minister, u antwoordde dat de omstandigheden op ecologisch, juridisch en technisch vlak op punt moeten worden gesteld. Daarna zullen we beslissen of onze wetgeving moet worden aangepast. Maar de eerste vraag blijft of dat wel kan. Rekening houdend met de vigerende wetgevende bepalingen over Aquafin kan dat mijns inziens niet. Dat kan slechts als de opdracht van Aquafin wordt gewijzigd. Die discussie is vroeger ook al gevoerd, toen werd overwogen om Aquafin te commercialiseren. Maar volgens de Europese regelgeving kan dat niet.

Onze fractie maakt dus voorbehoud bij het voorstel om een oplossing in de vorm van mestverwerking uit te werken. Dat zou indruisen tegen de principiële beslissing om de sector zelf voor die mestverwerking te laten zorgen. Ik wil dus de evaluatie afwachten die de regering via de stuurgroep en de commissie aan het parlement zal voorleggen.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Ik onthoud uit uw antwoord dat de VMM in het verleden op de hoogte was, en dat de VMM ook vandaag op de hoogte zou moeten zijn. Maar de opmerking dat de VMM er blijkbaar niet bij betrokken was, hebt u niet tegengesproken. Ik wil hier niet uitmaken wie nu gelijk heeft in de kwestie rond wie er op de hoogte was : de VMM-ambtenaar of ambtenaren, of de minister. Maar ik herhaal mijn vraag : is de VMM al dan niet bij de zaak betrokken? Het zou eigenaardig zijn als ze bij dit soort experimenten niet zou zijn betrokken.

Minister Theo Kelchtermans : De VMM was erbij betrokken, omdat Aquafin op een bepaald ogenblik de stations heeft overgenomen die ze uitbaatte. Ik leid daaruit af dat de betrokkenheid niet kan

Kelchtermans

worden opgesplitst. Ze was erbij betrokken op het ogenblik dat ze de stations zelf uitbaatte. Er was terzake een overeenkomst met haar gemaakt. Nadien werden de stations overgedragen aan Aquafin. Vanaf dat ogenblik droeg de VMM geen verantwoordelijkheid meer voor de exploitatie.

De heer Jos Geysels : Afgezien van de exploitatie heeft de VMM nog altijd een verantwoordelijkheid voor het beleidsaspect.

Minister Theo Kelchtermans : Inderdaad. Ze houdt zich onder meer bezig met pogingen om de vervuiling in kaart te brengen.

De heer Jos Geysels : Ik lees in de pers dat ze niet bij de partijen was die een overeenkomst hebben gesloten over dit proefproject, dat zou gelopen hebben van oktober tot nu. U hebt dat niet tegengesproken. Is dat, in het licht van de taak van de VMM, niet eigenaardig ?

Minister Theo Kelchtermans : Ik heb hier een verslag over het initiatief dat minister De Batselier destijds heeft genomen. Tijdens de bespreking van het MAP hebben we dat hier uitvoerig besproken. Daarin kan men lezen : 'De problematiek van de mestverwerking van kalvergier op de rioolwaterzuiveringsinstallaties; vergadering van de werkgroep met de Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin, 2 juni 1993, Kabinet.'

Ik lees op bladzijde 3 : 'Het kabinet acht het evenwel nodig dat de Vlaamse Milieumaatschappij een verder onderzoek instelt naar de mogelijkheid om het kalvergier te verwerken op een aantal alternatieve rioolwaterzuiveringsinstallaties, naast de rioolwaterzuiveringsinstallatie Antwerpen-Noord. Verder dient onderzocht te worden welke aanpassingen gerealiseerd kunnen worden, en welke budgetten hiervoor kunnen voorzien worden. Ook dient aangegeven te worden welke de gevolgen zouden zijn voor ...' Dat zijn allemaal normale vragen. Ik wil daarmee aantonen dat de VMM geen passieve, maar een actieve rol heeft gespeeld. Dat gebeurde op uitdrukkelijke vraag van het kabinet.

De heer Jos Geysels : Mijn eerste opmerking ging over de betrokkenheid, en of men op de hoogte was. Mijn tweede opmerking gaat over het feit dat u de grote lijnen van de lezersbrief van Aquafin, als antwoord op het eerste artikel, onderschrijft. Daarin wordt gesteld dat alles voortvloeit uit vroeger

gemaakte afspraken over de sector. Ik noteer dat. Ik zal daarover geen polemieken op gang brengen. Wel verschil ik met u van mening. En ik stel vast dat ook sommige mensen van de VMM daarover een andere mening hebben. Ik noteer dus dat u terzake de mening van Aquafin deelt. Die mening komt erop neer dat wat vandaag gebeurt, in feite voortvloeit uit wat tijdens de vorige zittingsperiode is bepaald.

Minister Theo Kelchtermans : Mijn voorganger hoeft zich daar niet voor te schamen. Integendeel, ik vind dat hij verstandig heeft gehandeld. Ik heb de indruk dat de heer Timmermans wat ongelukkig is dat men toen dat initiatief heeft genomen.

De heer Jacques Timmermans : Ik wil enkel zeggen dat men de hele zaak had moeten stilleggen op het ogenblik dat de regelgeving over het MAP is tot stand gekomen. We hadden toch beslist dat elke sector zelf moet instaan voor zijn mestverwerking.

De voorzitter : Ik wil hier in herinnering brengen dat tijdens de hoorzittingen over het MAP de vertegenwoordigers van de kalvergiersector op emotionele wijze verklaarden dat het toenmalige ontwerp van decreet de doodsteek voor de sector zou betekenen. Daarop geeft de commissie unaniem een amendement aangenomen, waardoor de sector een uitstel werd verleend.

De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : De minister zegt formeel dat dit experiment in Lichtaart is stopgezet. Dat heb ik toch goed begrepen ?

Minister Theo Kelchtermans : Inderdaad. Het is alleszins stopgezet tot er een evaluatie is.

De heer Jos Geysels : Betekent dit ook dat er nergens te lande nog experimenten met het afzetten van kalvergier op zuiveringsinstallaties gebeuren ? Als dat niet het geval zou zijn, dan maken we mekaar hier van alles wijs. U weet dat ik uit een streek kom met een grote concentratie aan kalvergier. Het gaat in dit geval om 300.000 kubieke meter. Ik zou van de minister dus willen weten of er elders gelijkaardige experimenten of initiatieven plaatsvinden.

Mijn vierde vraag luidt als volgt. De sector heeft een plan voorgelegd. Dat wordt nu door de stuurgroep geëvalueerd. U hebt gezegd dat u daarna, te gepasten tijde, een beslissing zult nemen. Kunt u

Geysels

ons iets zeggen over de timing van dat beslissingsproces ? Wanneer verwacht u een definitieve beslissing te kunnen nemen ?

Minister Theo Kelchtermans : Aquafin heeft me het volgende meegedeeld. Kalvergier wordt in uitvoering van een contract met de VMM verwerkt op de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Antwerpen-Noord. Het gaat om ongeveer 30.000 kubieke meter per jaar. Dat contract werd van de VMM overgeërfd. Verder was er een test op de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Lichtaart. Die test is positief verlopen. In afwachting van de evaluatie, die eventueel tot andere conclusies aanleiding zou kunnen geven, is die activiteit stopgezet.

De heer Jos Geysels : In Antwerpen gaat het dus om 30.000 kubieke meter. Blijft het daar ook bij ?

Minister Theo Kelchtermans : Volgens de gegevens die ik van Aquafin krijg, blijft het daarbij.

De heer Jos Geysels : Als u dat zegt, dan zal het zo wel zijn.

Minister Theo Kelchtermans : Ik zal daaromtrent bijkomende informatie opvragen. Ik heb wel gezegd dat dergelijke activiteiten alleszins in de vergunning moeten worden vermeld. We zullen geen juridische spitsvondigheden uitwerken om te rechtvaardigen dat het toch nog zou gebeuren.

De heer Jos Geysels : In Antwerpen is de VMM natuurlijk wel betrokken partij.

Minister Theo Kelchtermans : De VMM is daar altijd al betrokken partij geweest. Er moet worden betaald voor de vuilvrachten. De VMM stelt de omvang van die vrachten vast, en bepaalt de heffingen die ervoor moeten worden betaald. De VMM was overigens van bij het begin betrokken partij, want ze was de initiatiefneemster. Later is alles overgedragen aan Aquafin.

De heer Jos Geysels : Ik heb ook een vraag gesteld over de timing.

Minister Theo Kelchtermans : De uitwerking van de timing wordt ten dele bepaald in functie van de werkzaamheden van de stuurgroep. Die werkzaamheden zijn nu beëindigd. De eventuele aanpassingen aan het meerjarig verwerkingsplan moesten vóór 31 oktober zijn ingediend. Dat is ook gebeurd. Ik zal erop aandringen dat alles zo vlug mogelijk wordt afgehandeld.

De voorzitter : De heer Marsoul heeft het woord.

De heer Hugo Marsoul : Het scheidt een beetje verwarring op het terrein zelf omdat er enerzijds het afvalstoffendecreet is en anderzijds duidelijk is gesteld dat dierlijke mest geen afvalstof is. Het komt wat ongerijmd over maar het is niet onbekend.

Mijnheer de minister, indien de houder zich wil ontdoen van kalvergier, wordt dit als afvalstof beschouwd, meer bepaald als vloeibaar industrieel afval. Dat is niet zo evident.

Minister Theo Kelchtermans : We wilden uit de discussie geraken om het niet als afval te beschouwen. We hebben het expliciet in de Vlarem-reglementering opgenomen bij septische urine en verwerking van dierlijke mest. Aanvankelijk werd het als vloeibaar industrieel afval beschouwd, conform de afvalstoffencatalogus die in Europa wordt gehanteerd. We hebben het uitdrukkelijk anders gedaan na het mestdecreet.

Anderzijds kan men de waterzuiveringsinstallaties op zich beschouwen als boerderijen. Ze hebben ook voeding nodig. Er waren een aantal waterzuiveringsstations die veeleer een gebrek dan een teveel aan vuilvracht hadden. Men moet soms voor de elementaire werking van een zuiveringsstation organisch materiaal aanvoeren.

De voorzitter : De heer van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mijnheer de voorzitter, ik heb dit dossier van dichtbij gevolgd. Er was inderdaad een contract met VMM voor Antwerpen-Noord. Dat krijgt zijn afvalwater vooral uit de industrie, waardoor er weinig organisch materiaal in zit. Daardoor was er een slechte werking. Er werd organisch materiaal toegevoegd om een betere werking te krijgen.

Het probleem was dat de oplossing eigenlijk voornamelijk geschikt was voor de grotere kalvermesterijen en dat de gewone boer er eigenlijk niet bij betrokken was. Men wilde ongeveer vier jaar geleden proeven doen in Lichtaart, omdat daar ruimte was en een tekort aan afvalwater. Deze plaats ligt in het centrum van de kalvermesterij. De proeven hebben niet plaatsgevonden omdat een plaatselijk bedrijf, namelijk IJsboerke, een grote uitbreiding had gedaan en deze ruimte daardoor werd opgevuld. Recentelijk is IJsboerke gedeeltelijk overgegaan op zelfzuivering of voorzuivering, waardoor er terug ruimte is gekomen in Lichtaart. Daarom

Van Looy

wil men de proeven opnieuw doen. Dat is de geschiedenis van het geheel.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de gevolgen op Vlaams grondgebied van de vervuiling van de Cannerberg bij Maastricht

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Sauwens tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de gevolgen op Vlaams grondgebied van de vervuiling van de Cannerberg bij Maastricht.

De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik beschik over een rapport dat in de Nederlandse Tweede Kamer nogal wat beroering heeft gewekt. Het gaat over een milieuprobleem in het mergelland, gelegen in de streek van het Nederlandse Zuid-Limburg, Vlaams Limburg en Wallonië.

In de jaren vijftig heeft de stad Maastricht de Bosberggroeve met aangrenzende terreinen verhuurd aan het toenmalige ministerie van Oorlog. In 1963 werd de toestemming gegeven om de Cannerberg aan te passen aan de eisen van de NAVO, waaraan de berg inmiddels was verhuurd.

In 1966 leverde de administratie een geheime hinderwetvergunning af, waardoor het ministerie van Defensie en de NAVO de handen volledig vrij hadden om het Joint Operations Centre te bouwen, als geheime commandopost voor Noordwest-Europa. In 1992 werd dit commandocentrum opgeheven. Uit het rapport blijkt dat het zware milieudossier daar de reden van zou zijn, maar eigenlijk hebben militair-strategische overwegingen de belangrijkste rol hebben gespeeld.

Op 22 januari jongstleden werd een rapport over de asbestproblematiek, 'Een berg met problemen', voorgesteld in de Tweede Kamer. Ik heb het bij me.

In de Cannerberg werkten dagelijks ongeveer 250 militairen uit de Europese NAVO-lidstaten en de

Verenigde Staten. Tijdens oefeningen verbleven er soms duizend militairen in de berg. Het gangenstelsel werd gaandeweg uitgebreid tot 5 kilometer. Er werden betonnen vloeren en wegen aangelegd voor jeeps en vrachtwagens, evenals vierhonderd kantoren. De gangen kregen naambordjes zoals Mainstreet, Bravostreet of Foxtrotstreet. Het commandocentrum leidde een zelfstandig bestaan, met eigen waterputten, zuiveringsinstallaties, stroomgeneratoren en een luchtzuiveringssysteem.

De mergelgrotten hebben een zeer hoge vochtigheidsgraad. Men moest een vochtigheid van 98 procent verlagen omwille van de leefbaarheid. Men koelde de lucht af tot 6 graden, die vervolgens terug werd opgewarmd om te komen tot een vochtigheidsgraad van 50 procent. Voor deze hele behandeling waren vele chemische stoffen nodig. In de Cannerberg werd 14.000 kubieke meter afval achtergelaten, zoals petroleum, afvalolie en scheikundige producten. Men heeft die gewoon gedumpt in de berg.

Het grootste probleem is het asbestprobleem. Op een bepaald ogenblik heeft men alle elektrische leidingen geïsoleerd met asbest. In het begin van de jaren zeventig kwamen er rapporten, het Britse ministerie van landsverdediging sloeg alarm en de arbeidsinspectie heeft zich met de zaak gemoeid. De asbest ontmantelen was een bijna onmogelijke opdracht. Voor het personeel zouden maskers en veiligheidskleding worden voorzien, maar die zouden nooit zijn gebruikt. Men deed alsof er niets aan de hand was. Uit het rapport van 22 januari blijkt dat op een onverantwoorde manier werd omgesprongen met de gezondheid van alle werknemers in de Cannerberg.

De heer Borginon heeft een vraag gesteld in de Kamer aan minister van Landsverdediging Poncellet. Die heeft geantwoord dat in de loop van vorig jaar 396 Belgische militairen een gratis medisch onderzoek kregen aangeboden om hun gezondheidstoestand te laten nagaan.

Ik heb de lokale pers ingelicht over de vraag die ik vandaag stel. Ik heb inmiddels reeds verschillende telefoons gekregen van militairen die gedurende maanden of jaren in de Cannerberg hun dienstplicht hebben vervuld. Noch de dienstplichtigen, noch het burgerpersoneel werden door het ministerie van Defensie gecontacteerd over hun gezondheidsdossier. Mensen met zware kankerproblemen zijn op dit ogenblik in behandeling in de universitaire ziekenhuizen.

Sauwens

Dit probleem behoort tot het domein van de volksgezondheid en op het federale vlak ook tot het domein van het ministerie van Landsverdediging. De vraag is nu wie de schade gaat betalen aan de mensen die in die omstandigheden in de Cannerberg hebben gewerkt. Dit is echter niet de directe reden waarom ik de minister wil interpelleren.

Ik wil erop wijzen dat de Cannerberg ook ernstige gevolgen heeft voor de mens en het milieu in Vlaanderen. Het ondergrondse gangenstelsel strekt zich immers zo een 500 meter uit op het Belgische grondgebied. Een van de gangen van de Cannerberg komt uit ter hoogte van het Albertkanaal in de gemeente Riemst. Een defensieambtenaar van de Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen in Nederland verklaarde in 1992: 'Ik ben erg geschrokken van deze lijst van afvalstoffen. Ik ging ervan uit dat het afval dat in het gangenstelsel van de Cannerberg was gestort, hoofdzakelijk sloop- en bouwafval was, afkomstig van de uitbreiding van de kantoorruimten'. Dit blijkt echter niet het geval te zijn.

Uit deze en latere verklaringen kan worden afgeleid dat het dossier Cannerberg niet alleen betrekking heeft op ongevaarlijk afval en kankerverwekkende asbest. De Cannerberg herbergt een lange waslijst van allerlei soorten afval zoals kabels, metalen, oude filters, enzovoort. Er is zelfs sprake van chemische en industrieel afval.

Eind 1997 werden de eerste onderzoeksresultaten van het ministerie van Defensie – Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen, Directie Zuid-Nederland, Afdeling Beheer, Ruimtelijke Ordening en Milieu – over de totale milieuproblematiek van de Cannerberg bekendgemaakt. Het totale onderzoek omvat een grondwateronderzoek, een onderzoek naar olieverontreiniging, een proefscheiding van afvalstortlocaties, de asbestproblematiek en een historisch onderzoek. De aard en de omvang van de milieuproblematiek wordt bepaald op basis van de Nederlandse wet op de bodembescherming.

Het eerste deelonderzoek naar de kwaliteit van het grondwater is afgerond. Men kan daaruit afleiden dat het grondwater verontreinigd is met chroom, tetrachloormethaan, chloroform, trichloorethaan, trichlooretheen en tetrachlooretheen. Deze chloorverbindingen staan in de literatuur bekend als bedreigend voor de volksgezondheid. Het grondwater blijkt ook vervuild te zijn met natriumchloride. Op basis van dit onderzoek is niet eenduidig af te leiden of er een relatie bestaat tussen de in de

berg aanwezige afvalstoffen en de aanwezige lichte verontreinigingen in het grondwater. Daarom is afgesproken de noodzaak van een aanvullend grondwateronderzoek te bepalen op basis van de onderzoeksresultaten van nieuwe proefpeilingen die moeten uitwijzen of de grondwaterlaag onder de Cannerberg al dan niet ernstig vervuild is.

Wat de olieverontreiniging betreft, is er sprake van een ernstig geval van bodemverontreiniging. Sanering is dan ook noodzakelijk. Voor mij is dit een aanleiding om de minister een aantal vragen voor te leggen. Deze interpellatie moet niet worden beschouwd als een aanval op de regering, maar het is een van de weinige mogelijkheden van bevraging.

Heeft de minister reeds overleg gepleegd met de Nederlandse instanties over het dossier Cannerberg? Zo ja, welke zijn dan de resultaten van dit overleg? Zo neen, wanneer zal dit overleg dan plaatsvinden?

Gebruikt het Vlaams Gewest of een Vlaamse drinkwatermaatschappij grondwater uit de watertafel die zich onder de Cannerberg bevindt? De gemeentelijke instanties hebben geen zicht op het grondwaterverloop in dat gebied. Wat zijn de gevolgen van de olieverontreiniging en het scheikundig afval in de Cannerberg voor dit grond- en drinkwater? Zal de minister proefpeilingen laten uitvoeren naar de kwaliteit van het gebruikte grondwater?

Zal de minister de Vlaamse milieuadministratie de opdracht geven een grondig onderzoek te verrichten naar de gevolgen van het afval in de Cannerberg? Wanneer zullen de eerste resultaten daarvan worden bekendgemaakt? Werkt de minister aan een saneringsplan voor de Cannerberg?

Vervolgens vraag ik me af wie dit allemaal zal bekostigen. Dit is eveneens een belangrijk discussiepunt in Nederland. Gaat men de NAVO voor de kosten laten opdraaien, het ministerie van Defensie of de stad Maastricht?

Tot slot wil ik nog een algemene vraag stellen. U weet dat Nederland op het vlak van het milieu zeer vooruitstrevend is. Toch dreigt ook daar een enorme vervuiling. Ik heb het gevoel dat men, wat de militaire domeinen in Vlaanderen betreft, doet wat men op militair vlak nodig en nuttig acht waarbij niet steeds de wetten van het land worden nageleefd. De militaire domeinen zijn niet onderhevig aan de punten- en kommademocratie van onze

Sauwens

gemeentebesturen. Ze kunnen vrij handelen en doen met andere woorden wat ze willen.

Ik heb bovendien de indruk dat dit hier vrij massaal gebeurt door het Nederlandse ministerie van Defensie en door de NAVO. Wat gebeurt er op de militaire domeinen? Wordt er een onderzoek verricht naar de bodemtoestand en in welke mate is daar een bepaalde verontreiniging aanwezig? Het ministerie van Landsverdediging in Nederland en België en ook de NAVO-installaties in Vlaanderen leiden immers een eigen leven. Het gaat over duizenden hectaren grond die onder de militaire vlag vallen. Vanuit het oogpunt van de volksgezondheid, het leefmilieu en het natuurbehoud is het belangrijk te weten wat zich op deze militaire domeinen afspeelt. Hebben de diensten van de minister enig zicht op wat daar allemaal gebeurt?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Ik dank de heer Sauwens voor zijn verhelderende en informatieve interpellatie. Ik ben bijzonder verbaasd dat men bij OVAM niet op de hoogte was van het probleem zoals het door u werd toegelicht. Ik heb OVAM onmiddellijk de opdracht gegeven om uitvoerige informatie aan te vragen met betrekking tot het geheel van de vervuiling van de Cannerberg. De contacten die OVAM daaromtrent heeft gehad, bevestigen wat u hebt gezegd.

Men bevestigt dat het ministerie van Defensie een vergunningsaanvraag heeft ingediend bij de VROM-Nederland om een proefscheiding uit te voeren. Deze vergunning zou twee jaar lopen. Er staan vragen in over de inventarisatie van het afval, over de volumes asbest en afvalolie, over de methodes om het afval te verwerken of op te ruimen en over de bodemverontreiniging.

De VROM heeft toegezegd OVAM alle nuttige informatie te bezorgen. Ondanks de afspraken heeft het Nederlandse departement het Vlaamse gewest geen enkele formele mededeling verstrekt. We weten ook niet welke afvalstoffen er zich op Vlaamse bodem bevinden. Men stelt ons wel in zekere zin gerust : de grondwaterrichting is op Nederland georiënteerd. Als er een afvoer van verontreiniging zou zijn, dan zou dit in de richting van Nederland gaan. Het Nederlandse departement deelde deze informatie mee op vraag van OVAM.

Men beweert dat de stad Maastricht een aantal gegevens zou hebben overhandigd aan de gemeente Riemst. We zijn hiervan niet op de hoogte. We zullen contact opnemen met de gemeente Riemst om de gegevens van Maastricht in het dossier op te nemen.

Ik stel voor om een brief aan mevrouw De Boer te richten met de vraag dit dossier door een gemeenschappelijke werkgroep te laten begeleiden. Dit lijkt me evident. De termijn waarbinnen we hierover een mededeling kunnen doen, hangt af van de informatie die we krijgen van de VROM. Ik zal erop aandringen dat dit snel gebeurt.

Het Nederlandse afvalbeleid steunt op dezelfde principes als het Vlaamse. Vlaanderen zal de kosten verhalen op de vervuiler.

De gedesaffekteerde militaire domeinen kunnen pas worden overgedragen nadat een bodemattest is afgeleverd. Het bodemsaneringsdecreet heeft deze voorwaarde ingevoerd. Er moet vooraf een oriënterend bodemonderzoek hebben plaatsgevonden. Voor sommige militaire domeinen levert de desafectatie naar het ministerie van Financiën problemen op. Het ministerie wordt niet graag opgezadeld met deze erfenis. Men speelt dus op zeker.

Momenteel komt er in Vlaanderen heel wat naar boven – pure cyanide bijvoorbeeld. Dit mag niet tot de conclusie leiden dat er in Vlaanderen plots allerlei zaken mislopen. De toepassing van het bodemsaneringsdecreet leidt tot deze ontdekkingen. De inventarisering van de vervuiling verloopt in een hoog tempo.

De heer Johan Malcorps : OVAM had het terrein in Rumst onderzocht, maar had de vervuiling niet ontdekt.

Minister Theo Kelchtermans : OVAM was wel degelijk op de hoogte, maar gaf er niet de publiciteit aan die men er nu aan geeft. Na een tijd krijgt men de indruk dat er in Vlaanderen geen plek meer onbezoedeld is.

Er komt nu zoveel vervuiling aan de oppervlakte omdat de cel bodemsanering zijn werk zeer grondig uitvoert. Heel wat mensen bij de gemeentebesturen zijn gealarmeerd, want zij willen ook een inventaris. De vervuiling is jarenlang slapend aanwezig geweest. Niemand bekommerde er zich om, tenzij occasioneel of toevallig. Nu wordt er systematisch gezocht naar bodemvervuiling. Dit wekt de indruk dat er iedere week iets nieuws wordt ontdekt. We mogen blij zijn dat deze vervuiling einde-

Kelchtermans

lijk in kaart wordt gebracht. Men stelt dit negatief voor. Het is toch positief dat we eindelijk weten wat er zich allemaal in de Vlaamse bodem bevindt ?

Ik onderschat het probleem van de militaire domeinen niet. Ik heb ervaring met het oude vliegveld van Brustem, een van de meest betwiste gebieden. Op een hele reeks vliegvelden uit de Tweede Wereldoorlog zitten nog massa's munitie in de grond. Men weet bovendien nauwelijks waar zich de opslagplaatsen voor stookolie en ander materiaal bevinden. Boringen zijn nauwelijks mogelijk : men wil niet het risico lopen om op een bom te boren bij het bodemonderzoek. Men neemt op deze militaire domeinen dus de grootste voorzorgen in acht.

Het is geen uiting van kwade wil. Men wil deze domeinen wel desaffecteren, maar iedereen is ervoor beducht te worden opgezadeld met een enorm milieupassief, waarvan de factuur achteraf wordt doorgeschoven aan de nieuwe eigenaar.

Het ministerie van Defensie verkiest de terreinen rustig te laten liggen. De desaffectatie van terreinen was bedoeld om nieuwe middelen te verschaffen aan het ministerie van Defensie. Het zou nu kunnen dat men veel middelen moet aanwenden om het terrein te mogen overdragen. Dit is een reden om de dossiers te blokkeren. Indien men nog meer militaire terreinen in Vlaanderen zou desaffecteren, dan moeten er onderhandelingen worden gevoerd met het ministerie van Landsverdediging. Als iedereen op zijn oude positie blijft, dan blokkeert het dossier totaal.

Ik herhaal mijn afspraken. We zullen contact opnemen met mevrouw De Boer. Ik stel voor om een Vlaams-Nederlandse werkgroep op te starten voor dit probleem. We zullen de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening en de Vlaamse Milieumaatschappij vragen de gevolgen voor het grondwater en voor Vlaanderen in het algemeen te onderzoeken. Naar aanleiding van uw vraag over de militaire domeinen zullen we het ministerie van Landsverdediging een brief sturen met het verzoek een gemengde werkgroep op te starten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de behandeling van afvalsolventen als secundaire grondstoffen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Malcorps tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de behandeling van afvalsolventen als secundaire grondstoffen.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vlak voor nieuwjaar kondigde de minister aan dat hij ten aanzien van de grote bedrijven een strenger beleid zou gaan voeren inzake uitstoot in de lucht. Dit sloot aan bij de zogeheten verstrengde aanpak van de verbrandingsovens voor huishoudelijk afval. In deze context wil ik het dossier van Agfa-Gevaert en de problematiek van de eindverwerking van solventen bekijken.

Vorig jaar kreeg het bedrijf Agfa-Gevaert een nieuwe vergunning voor haar installaties in Mortsel. Een van de opnieuw vergunde activiteiten was de verbranding van afvalsolventen, organische oplosmiddelen die als rest overblijven na het productieproces in de fabriek te Mortsel. Bovendien wordt ook een hoeveelheid van 1,25 miljoen liter afvalsolventen aangevoerd vanuit de Gevaertvestiging te Heultje-Westerlo, waar chemicaliën worden geproduceerd. Het gaat om vervuilde organische oplosmiddelen, die eerst worden gedistilleerd. Nadien worden ze verbrand in een stookinstallatie voor stoomketels. Volgens Agfa-Gevaert zelf wordt een massa van 1200 ton solventen verbrand, waarvan de helft wordt aangevoerd vanuit Heultje-Westerlo.

Volgens artikel 2.6 van het afvalstoffendecreet gaat het hier om gevaarlijke afvalstoffen. De vorige vergunning voor deze inrichting werd afgeleverd onder de wet op het giftig afval. De verbranding van dit soort van afvalstoffen resorteert nu onder de rubriek 2.3.4.k van bijlage 1 van Vlarem I over de opslag en verbranding van gevaarlijke afvalstoffen met energiewinning.

Voor de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen gelden strenge normen. Bovendien kan een vergunning pas worden afgeleverd na de opmaak van een milieueffectenrapport. Een bedrijf moet ook een milieuheffing betalen voor deze afvalstoffen. Voor Agfa-Gevaert gelden al deze bepalingen echter niet, als gevolg van een tussenkomst van de

Malcorps

minister ten gunste van het bedrijf. De voor het bedrijf ongunstige uitspraken van het schepencollege van Mortsel en van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij werden door de minister ten goede gekeerd. Ook de Provinciale Milieuvergunningscommissie en de Bestendige Deputatie beroepen zich voor hun uitspraak uitdrukkelijk op de tussenkomst van de minister.

Het gevolg is dat de afvalsolventen verbrand worden tegen soepeler voorwaarden dan normaal gezien wordt toegestaan en dat de vergunning werd afgeleverd zonder dat een MER werd opge maakt. Het bedrijf is nochtans gesitueerd in het midden van een woonzone. Het hoeft ook geen milieuheffingen meer te betalen voor afval en kan zelfs vroeger betaalde heffingen van OVAM terugvorderen. Hoe kon dit gebeuren ? Ik overloop even kort de feiten.

Op 19 januari 1996 vraagt Agfa-Gevaert aan OVAM of de afvalsolventen die ze gebruiken als secundaire grondstoffen kunnen worden beschouwd. OVAM antwoordde op 6 maart dat dit krachtens de Vlaamse en Europese milieuwetgeving niet kan en dat dus een MER moet worden opgesteld bij een nieuwe vergunningsaanvraag. In december van dat jaar passeerde het bedrijf echter OVAM en richtte het zich rechtstreeks tot het kabinet. Op 16 december kregen ze van de minister het verlossende antwoord dat de afvalsolventen wel degelijk als brandstoffen mogen worden beschouwd en niet als afvalstoffen.

Op 17 maart 1997 levert het schepencollege van Mortsel een ongunstig advies af voor een stookinstallatie met organische solventen als brandstof. Als argumenten voerde het aan dat het gaat om de verbranding van gevaarlijke afvalstoffen en dat er geen MER is opgemaakt. Tevens is er voor de verbranding van deze solventen niet in rookgaswas sing voorzien.

Ook is deze activiteit volgens het college niet gewenst in een speciale beschermingszone wat luchtverontreiniging aangaat. Gevaert is wel in een industriezone gevestigd, maar vlakbij zijn er grote woonzones van Mortsel en Berchem. Dat is historisch gegroeid. Ten slotte is het college van mening dat het niet gaat om een essentieel onderdeel van de bedrijfsvoering en dat er voldoende alternatieven in de omgeving zijn.

Gevaert moet volgens de gemeente Mortsel de verbranding van oplosmiddelen stopzetten op 28

november 1998. Tot zolang loopt immers nog de oude vergunning. De technische dienst van de gemeente stelde in haar advies uitdrukkelijk dat het om een voorgewende nuttige toepassing gaat met de bedoeling zich te onttrekken aan de wettelijke verplichtingen die gelden bij het behandelen van de stof als afvalstof. Op 24 maart wordt dit standpunt echter herzien op basis van wat het bedrijf zelf heeft ondernomen en daarbij beroept men zich ook uitdrukkelijk op de brief van de minister aan Gevaert.

Op 30 april 1997 levert de bestendige deputatie van de provincie Antwerpen een nieuwe vergunning af. Ook deze beroept zich uitdrukkelijk op het schrijven van de minister, net zoals de provinciale milieuvergunningscommissie voor hen. De milieuvergunningscommissie vermeldt bovendien uitdrukkelijk ook twee argumenten. Het imago van het bedrijf heet heel belangrijk te zijn en het moederbedrijf Bayer zou een weigering heel zwaar opnemen.

Door de provincie worden wel een aantal voorwaarden opgelegd voor de verbranding van deze afvalstoffen. De afvalsolventen die als brandstof worden gebruikt, mogen maximaal 0,016 volumepercent chloor – eigenlijk methylchloride – bevatten. De emissie van gasvormige chloriden zoals HCl mag de 30 mg/Nm³ niet overschrijden. Ik wijs erop dat de norm voor verbrandingsinrichtingen voor gevaarlijke afvalstoffen 10 mg/Nm³ bedraagt. De emissie van zwaveldioxide mag de 100 mg/Nm³ niet overschrijden. De norm voor verbrandingsinrichtingen voor gevaarlijke afvalstoffen is 50 mg/Nm³. De emissie van organische stoffen, uitgedrukt als totaal koolstof mag de 20 mg/Nm³ niet overschrijden. De norm voor verbrandingsinrichtingen voor gevaarlijke afvalstoffen is 10 mg/Nm³.

Er worden geen aangepaste normen opgenomen voor stikstofoxiden, fluoriden, zware metalen of dioxines. Nochtans is het niet ongegrond ervan uit te gaan dat bij de verbranding van gechloreerde afvalstoffen dioxines kunnen worden gevormd, ook al gaat het vermoedelijk om een laag gehalte aan chloor. Het gaat dus duidelijk om een versoepeling van de criteria die worden gehanteerd bij een verbrandingsinstallatie voor gevaarlijk afval.

OVAM gaat tegen dit besluit van de bestendige deputatie in beroep, met onder andere de volgende argumenten. Het gaat volgens hen duidelijk niet om een recyclage van oplosmiddelen, maar om de vernietiging ervan via verbranding. Ze wijzen er op dat het Vlarea nog niet is gepubliceerd en dus nog niet van toepassing is. Zelfs in het ontwerp-Vlarea

Malcorps

– artikel 4.2.5.2 – is erin voorzien dat solventen slechts in aanmerking komen als secundaire grondstof als ze opnieuw als solvent worden gebruikt. In geen geval geldt dit dus voor de inzet van solventen als secundaire brandstof. Bovendien wordt in de toelichting bij Vlarea de toepassing van afvalstoffen uitdrukkelijk beperkt tot een nuttige inzet binnen het bedrijf zelf. De helft van de afvalsolventen komt echter uit Westerlo.

Het beroep van OVAM wordt door minister Kelchtermans verworpen en bij ministerieel besluit van 20 november 1997 wordt de vergunning toch afgeleverd. De ambtenaren van OVAM worden voor schut gezet. Ik citeer letterlijk uit de brief van de minister: 'De definitie van het begrip afvalstof die door de OVAM als argument wordt aangevoerd, is een heel vrije interpretatie en steunt op geen enkele wettelijke basis'; met andere woorden de mensen van OVAM kennen er niets van.

Een tweede argument dat de minister aanhaalt, luidt dat de reële uitstoot van zoutzuur door verdunning met de verbrandingsgassen van de aardgasketels slechts maximaal 1,5 mg/Nm³ bedraagt. Ook dit is een heel eigenaardige redenering. In artikel 5.2.3.1.5 van Vlarem II zijn immers duidelijke regels opgenomen in verband met coïncineratie. Om verdunningspraktijken tegen te gaan, werd op Europees niveau afgesproken dat de normen voor de verbranding van afval enkel gelden voor dat deel van de rookgassen dat direct afkomstig is van afvalverbranding.

Ten slotte is de hele argumentatie in het ministerieel besluit opgebouwd rond de inzet van afvalstoffen binnen het bedrijf zelf. Een groot deel wordt echter aangevoerd vanuit Westerlo, dat toch niet in de buurt ligt van Mortselsel. Dat is toch heel dubieus.

Wat zijn de gevolgen van deze gang van zaken? Hoe men het ook draait of keert, Gevaert verbrandt afvalsolventen in Mortselsel en kan dit doen aan soepeler normen dan volgens Vlarem gelden voor gespecialiseerde inrichtingen. Het gaat om gezuiverde afvalsolventen met weinig chloor. Toch moet de norm voor de uitstoot van HCl met een factor drie vermenigvuldigd worden opdat men eraan zou kunnen voldoen. In feite is dat een soort van norm op aanvraag want men heeft gewoon rekening gehouden met de waarden van de reële uitstoot die Gevaert zelf heeft opgegeven.

Bovendien blijkt uit navraag dat door de Milieuinспекtie geen noemenswaardige controle gebeurt op de emissies in de lucht door Gevaert. Er is al lang een registratie van de luchtmissies gepland, maar tot vandaag was daar geen tijd voor. Wat men weet over de uitstoot in de lucht in Mortselsel, berust volledig op een zelfcontrole door Gevaert. Ik hoop maar dat een bedrijf zoals Gevaert daarin geen risico's neemt.

Agfa-Gevaert kreeg een nieuwe vergunning zonder dat een milieueffectenrapport moest worden opgemaakt. Er werd nooit een MER opgesteld voor het verbanden van afvalsolventen te Mortselsel, want bij de eerste vergunning was dat nog niet verplicht. Ook later werden de gezondheidseffecten niet nagegaan. De toestemming voor de verbranding van afvalsolventen uit Westerlo in 1993 verliep via een eenvoudige akteneming. Het Bestuur voor Preventieve en Ambulante Gezondheidszorg verstrekte toen een negatief advies. Ik citeer het advies: 'Gelet op de ernstige implicaties inzake hygiëne en gezondheid die de voorgestelde verandering met zich kan brengen, wordt een volledige vergunningsprocedure toepasselijk geacht.' Maar ook op deze stelling is men indertijd niet ingegaan.

Als klap op de vuurpijl moet Gevaert ook geen belasting meer betalen omdat het afval plots geen afval meer is. Voor 1997 werd de milieuheffing op het verbranden van afvalstoffen met recuperatie van energie vastgesteld op 545 frank per ton. Gevaert bespaart met de nieuwe regeling dus 654.000 frank per jaar. Dat is weliswaar een klein bedrag voor een bedrijf zoals Gevaert, maar het is toch mooi meegenomen.

Ik kaart dit voorbeeld vooral aan omdat het ernstige implicaties heeft voor de hele sector. Het gaat vooral daarover en ook over een duidelijke lacune in Vlarea. Deze regeling is immers geen alleenstaand feit. We hebben vroeger al de manipulaties in verband met de verwerking van afvalolie aangeklaagd. Dat heeft uiteindelijk zijn beslag gekregen in Vlarea. Ook hier werden de normen versoepeld om afgewerkte olie te kunnen inzetten als secundaire brandstof.

Persoonlijk meen ik dat dit een oneigenlijk gebruik is van de regeling voor secundaire grondstoffen zoals bepaald in het afvalstoffendecreet. Het is een regelrechte declassering van afvalstoffen. Als er te veel afval is, verklaart men gewoon dat een deel van de afvalberg geen afval meer is.

Eenzelfde redenering volgt de minister ook voor de verbranding van rioolslib, afkomstig van water-

Malcorps

zuiveringsinstallaties. Ook dat is voor hem geen afval als het slib aan bepaalde normen voldoet. De electriciteitscentrales kunnen dus hun zin doen. Er is sprake van een vergelijkbaar probleem met het imago. Electrabel wil niet erkennen hebben dat in hun centrales afvalstoffen worden verbrand. Als men een ruimere winstmarge nastreeft door afvalstoffen in te zetten als brandstof, dan vraagt men aan de minister om plechtig te verklaren dat dit soort van stoffen vanaf nu geen afvalstoffen meer zijn.

Hiermee wil ik zeker niet zeggen dat er geen eerbare methoden zijn om afvalstoffen nuttig toe te passen als grondstof. Het ideaal van een kringloop-economie is juist dat zoveel mogelijk afval opnieuw kan worden gebruikt. De grens tussen het nuttig toepassen en het doen verdwijnen van afval door verspreiding of verdunning is evenwel zeer fragiel.

Het hergebruiken van solventen moet worden aangemoedigd, maar solventen die niet opnieuw als solventen inzetbaar zijn – en dus zonder twijfel als afval moeten worden beschouwd – moeten onder de strengste voorwaarden worden vernietigd. Wat nu wordt toegestaan bij Gevaert in Mortsel, kan immers een precedent scheppen. Heel wat bedrijven in de chemiesector hebben zware investeringen gedaan om op een reglementaire wijze hun afvalproducten zelf te vernietigen of betalen zich blauw om dit te laten doen in gespecialiseerde inrichtingen.

Nu minister Kelchtermans heeft verklaard dat de afvalsolventen van Gevaert geen afvalstoffen meer zijn, maar brandstoffen, zou het hek wel eens van de dam kunnen zijn. Vooral omdat er in Vlarea geen normen zijn opgenomen voor het gebruik van solventen als secundaire brandstoffen. In de bewuste brief van de minister aan Gevaert wordt zelfs geen enkel voorbehoud gemaakt: 'Gerecupeerde gedestilleerde organische oplosmiddelen worden niet beschouwd als afvalstof', stelt de minister. Van minimumchloorgehaltenes of minimumgehaltenes aan andere reststoffen is zelfs geen sprake en als ik het lijstje chemicaliën bekijk van Heultje-Westerlo, dan zie ik toch chyleen, toluen, methyleenchloride, dichlorethaan, enzovoort. Dat zijn toch stuk voor stuk stoffen waarvan het uiteindelijke percentage nauwkeurig in het oog moet worden gehouden.

Graag kreeg ik van de minister een antwoord op vier concrete vragen. Ten eerste, blijft hij bij zijn standpunt dat de verbranding van afvalsolventen,

tegen soepeler voorwaarden dan bij een installatie vergund voor de verbranding van gevaarlijk afval, verantwoord is in een speciale beschermingszone tegen luchtverontreiniging en temidden van woonwijken? Ten tweede, wanneer zal een volledige scanning van de luchtemissies door Gevaert van overheidswege plaatsvinden? Ten derde, kan de minister verduidelijken welke chemicaliën – waaronder afvalsolventen – in aanmerking komen als secundaire brandstoffen? Dit staat in Vlarea immers niet vermeld. En aansluitend op die derde vraag wens ik te vernemen op welke wijze hierover aan de industrie bericht wordt? En vooral over welke wettelijke basis hij beschikt voor de huidige beslissing die in dat ministerieel besluit is opgenomen, want die vind ik niet terug.

Mijn vierde en laatste vraag vormt de uitsmijter. Ik heb in een aantal kranten en weekbladen namelijk een prachtige advertentie gezien – met een mooie hond, sprekend op de hond van Tobback senior lijkend, als blikvanger en bewaker van het Vlaams afvalbeleid – waarin de lezer ertoe uitgenodigd wordt de gratis brochure bij OVAM te bestellen. Men kan zelfs de volledige tekst van Vlarea bestellen. Hoe kan dit nu? Bij mijn weten is Vlarea nog altijd niet officieel verschenen in het Belgisch Staatsblad. Ik heb bijvoorbeeld vernomen dat een of andere boerenorganisatie nog problemen maakt rond slib. De zaak is dus nog altijd niet rond en toch roept men het publiek nu al twee weken op de brochure aan te vragen. Neemt men dan de burgers niet een beetje in het ootje? Ze zullen lang op hun brochure of tekst mogen wachten.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Ik zal beginnen met uw laatste opmerking. Ik denk dat het een goede zaak is dat de Vlaamse regering op dat vlak een beslissing heeft genomen en voor publicatie in het Belgisch Staatsblad heeft overgemaakt. U moet begrijpen dat het een lijvig document betreft waarvan de vertaling toch enige tijd vergt.

Ik begrijp uw insinuatie niet als zou men hier of daar nog obstructie voeren, want wat dat betreft is de discussie afgesloten en staat het licht op groen voor verzending naar de Kanselarij. De vertaling is nu zo goed als afgerond en de publicatie zal dan ook eerstdaags verschijnen.

Wat nu uw concrete vragen betreft, besef ik dat dit vrij ingewikkelde discussiematerie uitmaakt. Wanneer is iets afvalstof en wanneer is het een secundaire grondstof die dus niet als afvalstof moet wor-

Kelchtermans

den beschouwd ? Uit de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 2 juli 1981, maar ook uit het verslag van Vlarea verwijs ik in het bijzonder naar de toelichting bij de definitie en omschrijving van het begrip afvalstof. Daar is uren over gediscussieerd en het leunt trouwens volledig aan bij de Europese benadering.

In die omschrijving blijkt duidelijk dat stoffen en bijproducten die in een bedrijf ontstaan, naast de goederen die het bedrijf wenst te produceren, maar die inherent zijn aan de door het bedrijf aangewende techniek voor de productie of de te produceren goederen, geen afvalstoffen zijn als deze stoffen of bijproducten in het bedrijf op nuttige wijze worden aangewend. Dat laatste is belangrijk en vormt het uitgangspunt van alles.

Het kernbegrip in de definitie van afvalstof is dus het zich ontdoen in de betekenis van zich ontlasten of zich bevrijden van. Ik herinner me trouwens nog goed dat we daar lang over hebben gediscussieerd in het kader van Vlarea en van het decreet. Bij Agfa-Gevaert wordt een deel van de gedestilleerde solventen, die dus niet voor hergebruik als brandstof in aanmerking komen, nuttig aangewend voor de productie van stoom ten behoeve van het productieproces. OVAM is nu ook tot die analyse gekomen. OVAM had aanvankelijk geen juiste analyse van het probleem gemaakt en werd daar toen na een discussie op gewezen. Het ging hier niet om een meningsverschil, maar om een foutieve interpretatie van de definitie. Wat dat betreft, staan OVAM en het kabinet nu op dezelfde lijn. De brief waarnaar u verwijst, is daarvan trouwens het resultaat.

In die brief, die hier voor mij ligt, wordt gesteld dat gerecupereerde gedestilleerde organische oplosmiddelen niet beschouwd worden als afvalstoffen omdat deze oplosmiddelen het resultaat zijn van een verwerking van afvalsolventen. De gezuiverde oplosmiddelen worden niet langer als afvalstof ingedeeld. U gebruikt met betrekking tot deze brief de uitdrukking 'mensen terugblazen'. Dat is dus niet juist, want een en ander is in overleg tot stand gekomen. De stoomketel die gestookt wordt met gerecupereerde gedestilleerde organische oplosmiddelen moet derhalve niet worden beschouwd als een installatie voor verbranding, chemische omzetting of storting, op of in de grond, van gevaarlijke afvalstoffen zoals bedoeld in artikel 3, paragraaf 7, van het besluit van de Vlaamse regering van 23 maart 1989 houdende organisatie

van een milieu-effectbeoordeling voor bepaalde categorieën van hinderlijke inrichtingen.

Dit betekent dat voor de hermachtiging van de bedoelde stoomketel geen MER vereist is. De uitbating van de stoomketel blijft uiteraard wel nog onderworpen aan de naleving van de opgelegde milieuvergunningvoorwaarden. De kritiek alsof we vrij arbitrair zouden hebben gezegd dat een MER niet nodig is, is dus onterecht. Een en ander moet steeds passen in de context van wat de installatie precies inhoudt. Het is in casu geen afvalverwerkingseenheid. Integendeel : het gaat om afgeleide producten uit het bedrijf zelf waaraan een nuttig hergebruik wordt gegeven. De milieuvergunningvoorwaarden met betrekking tot de effluënten en de emissie dienen afzonderlijk te worden beoordeeld. Die moeten worden nageleefd en zijn in de milieuvergunning opgenomen.

De heer Johan Malcorps : Ik wil niet betwisten dat tussen de minister en OVAM alles koek en ei zou zijn. Die brief dateert echter van 16 december 1996 en OVAM is nadien nog in beroep gegaan tegen het besluit van de Bestendige Deputatie dat op die brief gebaseerd was. Men was het toen dus niet eens met de interpretatie die u er aan geeft – nu trouwens nog steeds niet indien mijn informatie juist is. Ik geef toe dat OVAM groot is en uit verschillende afdelingen bestaat, maar het beroep kunt u niet ontkennen.

Minister Theo Kelchtermans : Bij Agfa-Gevaert wordt dus een deel van de gedestilleerde solventen die niet voor hergebruik als brandstof in aanmerking komen, nuttig aangewend als stoom ten behoeve van het productieproces. Er kan in dit geval dus geen sprake zijn van verbranding van afvalstoffen.

Belangrijker dan de discussie of het hier nu al dan niet over de verbranding van afvalstoffen gaat, is het feit dat een milieuvriendelijke brandstof wordt aangewend. Ik kan u hierin dan ook niet volgen, want globaal bekeken doet het milieu hier volgens ons een betere zaak bij dan indien het als afval zou zijn behandeld. Voor het gebruik van de solventen als brandstof wordt immers een zeer streng acceptatiecriterium gehanteerd. De gedestilleerde solventen worden vooraf geanalyseerd. Ze komen dus niet in aanmerking als brandstof voor de stoomketel indien ze meer dan 0,016 percent chloorhoudende oplosmiddelen bevatten. In de praktijk betekent dit dat de brandstof als chloorvrij kan worden beschouwd.

Kelchtermans

Gelet op de samenstelling van de solventen moeten ook geen andere verontreinigende stoffen worden verwacht. Oplosmiddelen die niet aan het acceptatiecriterium voldoen, worden als afvalstoffen afgevoerd voor verwerking in een daartoe verbonden inrichting. De ontstane rookgassen zijn noodzakelijk samengesteld uit CO₂ en water en bevatten geen schadelijke, verontreinigende stoffen in beduidende concentraties.

Voor de beslissing over het beroep tegen de milieuvergunning die in eerste aanleg door de Bestendige Deputatie werd afgeleverd, werd dus de in het Vlaamse voorzien procedure gevolgd door de gewestelijke milieuvergunningscommissie waarin deskundigen op het vlak van leefmilieu en volksgezondheid zetelen, waaronder OVAM. Die commissie bracht eenparig een gunstig advies uit om de beslissing van de Bestendige Deputatie te bevestigen. In de gewestelijke milieuvergunningscommissie heeft ook OVAM dus gunstig geadviseerd.

Deze gewestelijke milieuvergunningscommissie ging ervan uit dat nevenproducten van het productieproces, in casu gedestilleerde solventen die opnieuw worden aangewend in het productieproces, niet als afvalstof moeten worden beschouwd. Ik verwijs hierbij naar de discussie die bij het begin van de interpellatie is gevoerd. In dit geval maakt de behandeling van de gasvormige effluenten en de aanwending van de solventen als brandstof dus integraal deel uit van het productieproces. Dat is het standpunt van de gewestelijke milieuvergunningscommissie.

In de speciale beschermingszones tegen luchtverontreiniging zijn de luchtkwaliteitsdoelstellingen voor bepaalde parameters strenger dan in andere zones. In bepaalde gevallen kan dat leiden tot strengere emissiegrenswaarden. Op die manier kunnen de luchtkwaliteitsdoelstellingen worden bereikt. Dat behoort dus ook tot de vergunning. De voorwaarden voor de verbranding van solventen zijn dus niet soepeler dan die voor de verbranding van gevaarlijk afval. De bijzondere voorwaarden die de bestendige deputatie heeft opgelegd, bevatten voor de relevante parameters emissiegrenswaarden die minstens even streng zijn als die voor de verbranding van gevaarlijke afvalstoffen. Voor de parameters gasvormige anorganische chloriden of HCL en zwaveldioxide of SO₂ zijn zelfs strengere emissiegrenswaarden opgelegd dan voor de verbranding van gevaarlijke afvalstoffen. Die waarden bedragen 30 milligram per kubieke meter in plaats van 60 milligram per kubieke meter voor de gas-

vormige anorganische chloriden en 100 milligram per kubieke meter in plaats van 200 milligram per kubieke meter voor zwaveldioxide.

De afdeling Milieu-inspectie voert heel wat metingen uit. Deze commissie is daar trouwens niet vreemd aan. Voor 1998 plant de afdeling Milieu-inspectie van Aminoal een nieuwe emissiemeetcampagne bij een aantal procesinstallaties in het Vlaamse Gewest. Met die metingen wil men in de eerste plaats de samenstelling van de afgassen van installaties met een potentiële hoge dioxine-emissie bepalen. Tijdens die metingen worden echter ook de andere genormeerde parameters onderzocht. De emissie van de betrokken installatie van Agfa-Gevaert wordt ook in deze meetcampagne opgenomen. De resultaten worden tegen het einde van het jaar verwacht. Tijdens het zogenaamde dioxinedebat is trouwens ook gezegd dat de VMM haar meetnet zou aanpassen aan dioxines. Voor de overige stookinstallaties die met fossiele brandstoffen werken, controleert de afdeling Milieu-inspectie of het in Vlaamse II opgelegde meetprogramma wordt gevolgd en of de resultaten overeenstemmen met de vergunningsvoorwaarden.

Daarnaast is er ook het jaarlijks milieuarverslag over emissies. Dat rapport geeft de overheid een volledig overzicht van de relevante luchtemissies van een bedrijf. Uit de emissiejaarverslagen van Agfa-Gevaert kan worden afgeleid dat de emissie van de som van organische stoffen in 1995 met ongeveer 70 procent is gedaald in vergelijking met 1980. Dat zegt genoeg over het imago van dat bedrijf. Men mag ook eens iets positiefs over een bedrijf zeggen.

De emissie van methyleenchloride is in 1995 met ongeveer 90 procent gedaald in vergelijking met 1980. Vooral de laatste drie jaar was er een uitgesproken daling. Sinds 1993 werd er geen emissie van dichloormethaan meer vastgesteld, terwijl die emissie in 1985 nog 86 ton bedroeg. Het emissiejaarverslag van 1996 bevestigt de daling van de emissies van bovenvermelde stoffen.

Het gebruik van afvalstoffen als secundaire brandstof wordt geregeld in de artikelen 4.2.5.1, 4.2.5.2 en 4.2.5.3 van Vlaamse II. Hoewel Vlaamse II nog niet van toepassing is, willen we de benadering ervan wel al volgen. Enkel behandelde afgewerkte olie, onbehandeld houtafval en gedroogd rioolwaterzuiveringsglib komen hiervoor in aanmerking.

Mijnheer de voorzitter, dat was mijn uitgebreid antwoord op de technische interpellatie van de

Kelchtermans

heer Malcorps. We hebben trouwens ook al in de media van gedachten kunnen wisselen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Alles staat of valt natuurlijk met de logica die men aanhoudt. Als men zegt dat het niet over afvalstoffen maar over brandstoffen gaat, volgt al de rest daar logisch uit. De minister volgt natuurlijk die logica, terwijl ik de andere volg.

Ik ben trouwens niet de enige : ook het personeel van OVAM heeft dat op die manier geïnterpreteerd. Men kan over die bepaalde passage in de definitie van afvalstoffen eindeloos vitten. Men kan blijven discussiëren over de betekenis van de zinsnede 'in het bedrijf zelf'. Blijkbaar vindt u dat grote hoeveelheden afvalstoffen die uit Westerlo worden aangevoerd ook tot het bedrijf zelf behoren. Als Agfa-Gevaert een bedrijf heeft in China, betekent dat dan ook in het bedrijf zelf ? U vindt opstoken ook een nuttige toepassing. Op die manier zijn het inderdaad geen afvalstoffen meer, en is er een heel andere regeling van toepassing.

Minister Theo Kelchtermans : We spreken ook voortdurend over gedestilleerde solventen, we spreken nergens over afval. U wilt het voortdurend over afval hebben. Er is echter nooit afval geweest. Het zijn immers gedestilleerde solventen die in het productieproces betrokken worden.

De heer Johan Malcorps : Het gaat over afvalsolventen die in elk geval niet meer worden gerecupereerd. Ze kunnen in het productieproces niet meer nuttig worden gebruikt als solventen. Het artikel van Vlarea gaat daarover. Normaal kunnen solventen opnieuw worden gebruikt als solventen. Ik ben daar 100 percent voorstander van. Dat is immers goed voor de kringloopsluiting.

De groep solventen die niet meer als solventen kunnen worden gebruikt, komen voor vernietiging in aanmerking : ze worden verbrand. Op die manier wordt er een beetje energie uit gewonnen. Men vindt dat om die reden een nuttige toepassing. Men redeneert ook dat het in dat geval geen afvalstoffen meer zijn, en dat de brandstofregeling dus van toepassing is.

Dat is volgens mij wel heel vergezocht. Vlarea bevat daarvoor niet de wettige basis. Hiervoor moeten minstens, zoals de bestendige deputatie dat heeft gedaan, een aantal samenstellingscriteria

worden opgelegd, zoals die nu al gelden voor rioolslib en afvalolie. Die lacune in Vlarea moet dus worden opgevuld. Ik begrijp niet dat elke nuttige toepassing en elke verbranding met energierecuperatie van afvalsolventen is toegestaan. Die lacune moet worden opgevuld.

Minister Theo Kelchtermans : De gedestilleerde solventen worden op voorhand geanalyseerd. Als ze niet in aanmerking komen, omdat ze niet voldoen aan de parameters, worden ze zelfs niet verbrand. In dat geval worden ze afval.

De heer Johan Malcorps : We weten dus eigenlijk niet welke schadelijke substanties er vrijkomen. U beweert natuurlijk dat er geen schadelijke substanties vrijkomen, maar de Milieu-inspectie heeft dat nooit gemeten. Het is een goede zaak dat daar binnenkort verandering in komt. Eigenlijk kunnen we daar dus op dit ogenblik geen uitspraak over doen.

Mijnheer de voorzitter, ik kondig een motie aan.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Kan een bepaald restproduct in het productieproces inderdaad tegelijk afval en geen afval zijn ? Een restproduct is afval als het in een bedrijf niet meer kan worden gebruikt, en naar een ander bedrijf moet worden vervoerd, zelfs als dat ander bedrijf het als grondstof kan gebruiken. Een papierfabriek kan bijvoorbeeld de rollen afvalsnippers opnieuw gebruiken om er papier van te maken. In dat geval is het geen afval. Maar als het wordt vervoerd om er elders papier van te maken, is het afval. Ik dacht dat alles was bedoeld om enige controle over het geheel te verwerven.

Minister Theo Kelchtermans : Als men zich wil ontdoen of bevrijden van een stof of een voorwerp, dan is die stof of dat voorwerp, op het ogenblik dat men daarmee het terrein verlaat, afval.

De heer Jef Van Looy : Een product kan op het ene moment afval zijn, en op een ander moment dan weer niet.

Minister Theo Kelchtermans : Dat is inderdaad het geval. Aan deze discussie zouden eigenlijk deskundigen moeten deelnemen. Volgens de definitie van de heer Malcorps zou de zaak gedurende het gehele verwerkingsproces als afval moeten worden beschouwd. Maar in dat geval moet alles naar Indaver worden vervoerd om er verbrand te worden ! Als men solventen nuttig kan recyclen, bijvoorbeeld om energiestoom op te wekken, in plaats van

Kelchtermans

de hele zaak voor verbranding naar Indaver af te voeren, dan is er vanuit het standpunt van het milieu vooruitgang geboekt.

De voorzitter : De heer Marsoul heeft het woord.

De heer Hugo Marsoul : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil hier mijn verwondering uitdrukken over dit soort van interpellaties. Half januari las ik in de krant De Morgen dat volksvertegenwoordiger Malcorps minister Kelchtermans beschuldigt van onaanvaardbaar ingrijpen. Misschien had hij op dat ogenblik daar zijn redenen toe. Vandaag, tijdens deze interpellatie, vernemen we van hem een aantal details ter staving van zijn beweringen. Ik verneem van de minister dat er daarover in de pers een weerwoord is verschenen.

Vandaag komt dat allemaal in de commissie ter sprake. Het verwondert me evenwel dat de heer Malcorps een publieke verklaring aflegt zonder het weerwoord van de minister af te wachten. Vanuit democratisch oogpunt is dat eigenlijk onaanvaardbaar. Men kan toch slechts een definitief standpunt innemen op het ogenblik dat woord en weerwoord zijn aanhoord ?

Wat doen we tenslotte nog in deze commissie ? We vatten alles wat elders veel eerder al is gezegd nog eens samen. Op basis daarvan streven we een consensus na. We proberen samen een oplossing uit te werken. Ik vind de werkwijze van de heer Malcorps dus vreemd. Ik zeg echt niet dat een volksvertegenwoordiger niet het recht heeft om naar de pers te stappen, wel integendeel. Het moet kunnen dat hij een bewering of een verklaring aan de pers meedeelt. Ik vind alleen dat hij niet met een beschuldiging naar de pers mag stappen zonder dat hij een weerwoord heeft gehoord.

Hij kan dat doen, als hij op basis van een weerwoord onvoldoende argumenten heeft vernomen. Ik vind het bijgevolg belangrijk van de heer Malcorps te vernemen of hij zijn beschuldigingen handhaaft. Het is mij om het even of hij daarop positief of negatief antwoordt, of dat hij terzake een bedenktijd wil respecteren. In elk geval komt het gebeurde als een beetje 'gratuit' over. Het gaat er nu niet om wie het voorwerp van die beschuldiging is. Vanuit het oogpunt van een zindelijke politieke cultuur heb ik het daar moeilijk mee.

De voorzitter : De commissievoorzitter heeft het recht zijn oordeel uit te spreken over de grond-

heid van de interpellatie. Verder heeft hij het recht om aan het Uitgebreid Bureau suggesties over te maken om de interpellatie te vervangen door andere controlemiddelen, zoals schriftelijke vragen en dergelijke. Het spreekt voor zich dat we bij de beoordeling niet datgene wat in de pers wordt gezegd, in aanmerking nemen. Het interpellatieverzoek wordt beoordeeld op basis van zijn merites, en op basis van datgene wat er over het interpellatieonderwerp in deze commissie is gezegd of beslist.

Dikwijls dienen commissarissen van andere commissies interpellatieverzoeken in over onderwerpen die hier reeds uitvoerig ter sprake zijn gekomen. Ik behoud me dan het recht voor om hen te verwijzen naar interpellatie X, naar de bespreking van begroting Y, of naar hoorzitting Z. Het Uitgebreid Bureau heeft dan het recht te oordelen om dat interpellatieverzoek alsnog in te willigen. Tot mijn verbazing gebeurt dat soms. Verleden week is er echter een vergadering van commissievoorzitters en het Uitgebreid Bureau gehouden. Het Uitgebreid Bureau heeft ons de formele belofte gedaan dat het, als dat oordeel afwijkt van het oordeel van de commissievoorzitter, zijn beslissing moet motiveren.

Dat lijkt me evident. Als dat niet zou gebeuren, dan bedank ik er voor om interpellatieverzoeken bij voorbaat te bekijken, en na te gaan of er over deze onderwerpen reeds is gedebatteerd.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Ik begrijp de uitval van de heer Marsoul niet. We gaan er allen over akkoord dat er in de pers onmiddellijk mag worden gereageerd als er in Rumst cyanide wordt gevonden. Ik ben wel bereid om de primeur van niet echt actualiteitsgebonden onderwerpen aan deze commissie voor te behouden. Maar dan moet de minister dat ook doen. Ik stel vast dat de minister of de regering allerlei verklaringen aan de pers afleggen zonder dat deze commissie de primeur krijgt.

Onlangs hebben we nog een tragikomedie over Boel meegemaakt. Ik ben dus bereid deze afspraak te respecteren – op voorwaarde dat iedereen zich daaraan houdt. Zo niet zullen we onze standpunten via de media bekendmaken. We leven in een mediamaatschappij.

Minister Theo Kelchtermans : Wat het Boeldossier betreft, moet u mij niet met de vinger wijzen. Uw voorbeeld is slecht gekozen.

De heer Hugo Marsoul : Maar de discussie draait niet rond de primeur. Als er een probleem is, dan mag dat worden gezegd. Men mag ook zeggen wat men onderneemt. De kaarten liggen anders als men een stelling wil innemen waarbij iemand wordt beschuldigd. In dat geval lijkt het me niet meer dan eervol dat men het weerwoord afwacht van diegene die men wil beschuldigen vooraleer men de bewuste beschuldiging uit. Als deze voorwaarde wordt gerespecteerd, heb ik er geen problemen mee. Op dat ogenblik kan men dan, op basis van het weerwoord, zijn beschuldigingen hardmaken.

Mijn vraag of de heer Malcorps zijn beschuldiging handhaaft, is dus voor de hand liggend.

De heer Johan Malcorps : Zoals zo dikwijls heb ik hier aangekondigd dat ik een motie zal indienen. We raken het immers niet eens. De interpellatie toont aan dat de feiten verschillend worden geïnterpreteerd. De minister handhaaft zijn standpunt; ik doe dat ook. Ik ben van oordeel dat een aantal zaken duidelijk moeten worden geregeld. We mogen in geen geval alle afvalsolventen als secundaire grondstof beschouwen. Daarvoor moet er een aparte regeling worden uitgewerkt.

Minister Theo Kelchtermans : Ik waardeer het betoog van de heer Marsoul. We weten allemaal hoe de media te werk gaan. Het moet al om straffe uitspraken gaan voor men wat aandacht krijgt. Er moet een zekere vorm van deontologie worden gerespecteerd. Ik ben een voorstander van de openbaarheid van bestuur : laat daarover geen twijfel bestaan. Vandaag is me echter opnieuw opgevallen met welke precisie volksvertegenwoordigers door ambtenaren worden gebriefd.

Men heeft hier niet met een exacte wetenschap te doen. Onvermijdelijk raakt men betrokken bij discussies over de interpretatie van feiten. Na wijs beraad neemt de minister dan toch een beslissing. Een of andere ambtenaar die zich daar niet kan bij neerleggen, is dan geneigd om de minister die de knoop heeft doorgehakt, bij monde van een volksvertegenwoordiger het vuur aan de schenen te leggen.

Ik verwijt terzake geen enkele volksvertegenwoordiger iets, maar ik wil toch benadrukken dat er een deontologische code moet worden gerespecteerd. Ook binnen de administratie, waar de discussies op een zeer open manier worden gevoerd, moet er loyaliteit heersen.

De heer Johan Malcorps : Men heeft het over spreekrecht voor ambtenaren. Maar u zegt dat ze moeten zwijgen !

Minister Theo Kelchtermans : Het kan niet dat een aantal zaken uitlekken, dat enkele denkkaders worden doorgespeeld, en eenzijdige standpunten worden bijeengebracht. Dat alles wordt hier dan verwoord ten aanzien van de minister.

De heer Johan Malcorps : Ik heb de ambtenaren niet nodig gehad. Ik heb wel om wat uitleg gevraagd, maar alles stond in de besluiten zelf. Dat is overigens een goede zaak voor de openbaarheid van bestuur. Ik heb geen extra detectivewerk moeten verrichten.

Minister Theo Kelchtermans : U kunt citeren uit brieven van dit dossier. U maakt me niet wijs dat dit niet bewust wordt gelekt door de administratie.

De voorzitter : Collega's, mag ik de verantwoordelijkheid hiervoor bij de leden leggen ?

De heer Quintelier heeft het woord.

De heer Leonard Quintelier : Als de heer Malcorps een motie wil indienen, kondigen wij eveneens een motie aan.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Malcorps en door de heer Quintelier werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de voorwaarden voor de jachtuitoefening in Vlaanderen, naar aanleiding van het komende besluit betreffende de jacht in het Vlaams Gewest

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Dua tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de

Voorzitter

voorwaarden voor de jachtuitoefening in Vlaanderen, naar aanleiding van het komende besluit betreffende de jacht in het Vlaams Gewest.

Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de jacht is een thema dat nog niet zo dikwijls ter sprake is gekomen in het Vlaams Parlement. Ik vond het nodig te interpellieren omdat de jacht momenteel in de actualiteit staat. Een eerste element is een enquête van Dimarso waaruit blijkt dat 69 percent van de bevolking niet akkoord gaat met de jacht. Dit is uitgebreid in de pers behandeld. Het bewijst dat het maatschappelijk draagvlak voor deze activiteit relatief beperkt is en dat er kritiek leeft bij de bevolking.

Een tweede belangrijk punt, en dit is tevens de essentie van mijn interpellatie, is dat er binnenkort door de Vlaamse regering een nieuw openingsbesluit moet worden goedgekeurd als uitvoeringsbesluit op het jachtdecreet. Dit besluit moet de jachtpraktijk regelen van juli 1998 tot 2003. Het is dus een belangrijk besluit voor de komende jaren.

Ten slotte vind ik de jacht altijd actueel. Bijna dagelijks zijn er latente conflicten tussen jagers en natuurbehoud en tussen jagers en recreanten. Dit aspect mag ook eens in het Vlaams Parlement aan de orde komen. De discussie hieromtrent kan nuttig zijn.

Slechts een beperkt deel van de bevolking is jager, namelijk ongeveer 11.000 personen in Vlaanderen. Ter attentie van de mannelijke collega's : slechts 1 percent van de jagers zijn vrouwen. Jacht is duidelijk een mannenzaak. Dat zegt misschien al iets over de manier waarop de jachtactiviteiten worden uitgeoefend.

De voorzitter : De godin van de jacht is een vrouw.

Mevrouw Vera Dua : Ze is allicht door mannen gekozen. De weinige jagers vormen wel een machtige lobbygroep die overal gemakkelijk steun krijgt in vele kringen, ook in politieke. Daardoor zien de jagers veel van hun eisen ingewilligd.

De jagers doen zich graag voor als natuurbeschermers. De weidelijke jagers zouden de beste natuurbeheerders zijn, maar deze slogan is meer een vorm van public relations dan van realiteit. De

praktijk wijst uit dat het gros van de jagers zeker geen weidelijke jagers zijn.

Volgens sommigen heeft Vlaanderen een vrij goede jachtreglementering, die duidelijk beter is dan in landen zoals Frankrijk of Italië. Toch bestaan er op het terrein zeer veel problemen, is de jachtwetgeving op bepaalde punten te laks en is vooral de controle zeer beperkt, zo niet onbestaande.

Globaal kan men stellen dat Vlaanderen te klein is om de jacht ongestoord te kunnen uitoefenen. Voor jacht zijn er grote oppervlakten open ruimte nodig. Diverse groepen maken daar aanspraak op. De jachtactiviteit is zodoende moeilijk te verzoenen met andere activiteiten. De conflicten tussen wandelaars, fietsers, natuurliefhebbers en jagers zijn schering en inslag. Als een gebied wordt gebruikt als jachtgebied, betekent dit dikwijls dat het voor andere groepen gewoon wordt afgesloten.

Het jachtbeheer is ook vaak tegenstrijdig met het natuurbeheer. Men kan bijvoorbeeld moeilijk beweren dat het uitzetten van fazanten een ecologisch verantwoorde ingreep is. Het aanleggen van maïsakkers voor de voeding van wild en de beplantingen met exoten, die worden aangelegd als schutplaatsen voor wild, zijn ook niet onmiddellijk een schitterend voorbeeld van natuurbehoud.

Daarnaast vormt de jacht zelf een bedreiging voor de biodiversiteit, enerzijds door de jacht zelf en anderzijds door de manier waarop de jacht wordt toegepast. De jacht gebeurt namelijk vaak in tegenstrijd met de reglementering. Zo vind ik het onaanvaardbaar dat nog steeds mag worden gejaagd op de smient, de wintertaling en de patrijs. Dit zijn soorten die zeker niet meer in aanmerking mogen komen voor de jacht. Ook de manier waarop jagers de vos letterlijk en figuurlijk te lijf gaan, is zeker geen winstpunt voor de biodiversiteit.

We stellen ook vast dat het blijkbaar een hobby is van sommige jagers om hun zogenaamde concurrenten zoveel mogelijk uit te schakelen. Op jachtgebieden worden wezels, marters, buizerds en roofvogels op grote schaal verdelgd omdat ze door de jager worden beschouwd als een concurrent voor zijn eigen oogstpraktijken. In die zin vormt de jacht in Vlaanderen momenteel een bedreiging voor de biodiversiteit. Ook de controle op misbruiken is nagenoeg onbestaande. Privé-jachtwachters controleren niet zozeer de jachtpraktijken, ze controleren vooral of er geen ongewenste bezoekers of stropers binnenkomen. Ze controleren niet echt de naleving van de wetten. Vaak overtreden ze zelf de

Dua

wet door bijvoorbeeld giffeieren te leggen voor buizerds.

De boswachters van de overheid zijn te beperkt in aantal om de privé-jachtgebieden te controleren. Als ze een zeldzame keer een proces-verbaal opmaken, worden ze uitgelachen door de jagers die zich oppermachtig voelen. De minister heeft ongetwijfeld voldoende contacten met de basis om te weten dat er weinig boswachters zijn die nog de moed hebben om een proces-verbaal op te maken. Als ze het toch doen, dan wordt dit vaak geseponeerd door de rechtbank. Een proces-verbaal dat toch door de rechtbank wordt beslecht, geeft meestal aanleiding tot een vrijspraak of een symbolische straf. Het feit dat er in gerechtelijke kringen veel jagers zijn, zal daar ongetwijfeld niet vreemd aan zijn. De weidelijke jagers blijken nog slechts een mythe te zijn.

We kunnen ons afvragen of de jacht, met name het doden van dieren voor het plezier, nog wel kan in onze samenleving. Er is natuurlijk een zuiver ethisch aspect aan verbonden. Veel mensen vinden dit als hobby onaanvaardbaar en zijn vanuit die motivatie gekant tegen de jacht. Dit is een vaststelling, ik vel hier geen waardeoordeel. De vraag is natuurlijk of het haalbaar is om de jacht in Vlaanderen af te schaffen. Als de jacht wordt afgeschaft, zal Vlaanderen immers worden overspoeld door konijnen. De jacht is dus noodzakelijk om deze populatie binnen de perken te houden. Zo luidt het tegenargument. Ikzelf ben ervan overtuigd dat de jacht perfect kan worden vervangen door enerzijds zelfregulatie en anderzijds faunabeheer. Als er niet meer wordt gejaagd op de vos, dan zullen sommige populaties automatisch binnen de perken worden gehouden. Faunabeheer kan worden uitgeoefend in opdracht van de overheid. Met faunabeheer bedoelen we dat een populatie onder controle wordt gehouden vanuit natuurbehoud en biodiversiteit. Dat is helemaal iets anders dan de finaliteit van de jacht : het doden voor het plezier en ervoor zorgen dat de oogst maximaal is.

Naar aanleiding van deze interpellatie wil ik deze principiële kwestie aan de orde stellen en vragen welke visie de minister hieromtrent heeft. Moet de afschaffing van de jacht op termijn niet worden overwogen, vooral met het oog op de resultaten van de Dimarso-enquête die toch duidelijk aantoonde dat dit ook leeft bij de bevolking ?

Er is een openingsbesluit op komst. U had gezegd dat eind januari een beslissing zou worden geno-

men. Hoe zit het daarmee ? De Vogelbescherming Vlaanderen heeft een voorstel uitgewerkt dat is ondertekend door 114 verenigingen die dit steunen. Het omvat een aantal wijzigingen van de huidige praktijken. Volgens het besluit zou de jacht op patrijzen en vossen worden gesloten. Het uitzetten van fazanten zou definitief worden verboden. Het is trouwens hoog tijd dat dit gebeurt, aangezien dit reeds lang was voorgeschreven door het jachtdecreet.

Wie in een bos gaat wandelen op een moment dat de fazanten zijn uitgezet, weet immers dat dit gewoon schieten is op boskiekens die in een open kippenren lopen. We kunnen dit zeker geen weidelijke jacht noemen. Ook het schieten van reeën in het schemerdonker zou worden verboden omdat blijkt dat dit leidt tot het niet-selectief doden van een aantal dieren. Om dezelfde reden zou ook de loerjacht op eenden worden afgeschaft omdat het in het donker zeer moeilijk is om een onderscheid te maken tussen beschermde en niet-beschermde soorten.

Ook de jacht op de smient en de wintertaling zou worden verboden. Iedereen weet dat de smient een eendensoort is die niet veelvuldig voorkomt en dat de bescherming ervan dan ook aangewezen is. Bepaalde openingstijden zouden worden gewijzigd op basis van ecologische overwegingen. In bepaalde zones, zoals in Ramsar-gebieden, zou de jacht worden afgeschaft omdat het een verstoring is van ecologisch waardevolle gebieden. Volgens het besluit wordt ook het gebruik van loodhagel verboden omwille van de loodvergiftiging. Er zijn voldoende alternatieven voorhanden. Ik denk dat dit dus geen struikelblok kan zijn.

Al deze voorstellen worden ondersteund door 114 verenigingen. Hoe staat de minister daar tegenover ? Zal hij dit besluit overnemen ?

Uit de praktijk blijkt dat de controle op de jacht een zeer moeilijk punt is. Het is belangrijk dat boswachters worden gemotiveerd om op te treden tegen overtredingen. Dit moet een prioritaire opdracht worden. Daarnaast moet ook hun aantal worden opgedreven. Met het huidige aantal is een goede controle niet haalbaar. Er zijn nog steeds plaatsen vacant. Er worden momenteel zelfs examens uitgeschreven voor de aanwerving van boswachters. Dit zal echter niet volstaan. Het kader moet substantieel worden uitgebreid als men een effectieve controle wil garanderen. In andere landen zijn de gebieden per boswachter veel kleiner.

Dua

Er moet natuurlijk ook overleg zijn met het ministerie van Justitie. Dat is niet uw bevoegdheid. In het kader van een interministerieel overleg zou men kunnen afspreken welke positie moet worden aangenomen tegenover jachtmisdrijven. Momenteel wordt dit probleem door justitie op een belachelijke manier behandeld.

Tot slot nog een woordje over de vos. De vos is een dier dat me zeer na aan het hart ligt. Ik vind het een positieve zaak dat de vos is teruggekomen in een aantal regio's waar hij verdwenen was, zoals in Oost- en West-Vlaanderen. In West-Vlaanderen is echter een ware hetze gestart tegen de vos. Het argument is dat de vossen alle kippen opeten. De jagers vragen dan ook een massale verdelging van de vos door de jacht op de vos te versoepelen.

In West-Vlaanderen weet men blijkbaar niet dat wie kippen houdt, die ook goed moet beschermen. Het probleem ligt veeleer bij de bevolking en niet bij de vos. De vos kan juist een bondgenoot zijn van de landbouwer, want vossen jagen ook op muizen en ratten. Ik zie dan ook niet in waarom de landbouw dit pleidooi zou ondersteunen.

De vos heeft trouwens een zeer grote zelfregulerende capaciteit. Als er geen overpopulatie is van andere diersoorten, dan wordt de vossenpopulatie vanzelf herleid tot normale proporties. De vos is de belangrijkste concurrent van de jager, en daarom houden de jagers een pleidooi om deze diersoort uit te roeien. Het afschaffen van het uitzetten van fazanten zou nochtans een groot regulerend effect hebben op de vossenpopulatie.

Ik ga mijn vragen niet meer herhalen, u kunt ze zelf lezen in de tekst van mijn interpellatie. Over de vossen heb ik echter nog een specifieke vraag. Staat u achter de hetze die momenteel tegen de vos wordt gevoerd ?

De voorzitter : De heer Quintelier heeft het woord.

De heer Leonard Quintelier : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ons jachtdecreet behoort tot de betere jachtregelgevingen in Europa, maar de controle op de naleving ervan blijft in gebreke. Er is een groep goede weidelijke jagers, maar er lopen ook heel wat schieters rond met weinig of geen respect voor de evenwichten in de natuur. Op sommige plaatsen in hun eigen jachtgebied plagen ze werkelijk roofbouw.

We hebben geen informatie over het wildbestand in Vlaanderen. Hoeveel wild loopt er rond ? We hebben wel een schatting over het aantal reeën, maar hoe zit het met patrijzen, hazen en dergelijke ? We beschikken over weinig of geen wetenschappelijke gegevens hierover. Het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer werkt eraan. We pleiten voor een betere inventarisatie van ons wildbestand.

De wildbeheerseenheden zijn hiervoor een belangrijk instrument. De jagers moeten een inventaris opstellen die de overheid kan controleren. Op basis van die inventaris kan men gemakkelijk de koppeling maken met een afschotplan. Roofbouw wordt zo uitgesloten. Men kan dan een afweging maken tussen wat er in de natuur aanwezig is en wat men kan oogsten, zoals de weidelijke jagers zeggen.

Het jachtdecreet moet worden verbonden met het natuurdecreet. Er zijn natuurinrichtingsplannen op komst. De wildbeheerseenheden moeten worden gekoppeld aan de natuurinrichtingsplannen.

Controle op de jacht is nodig, controle op de stroperij is onontbeerlijk. De stroperij neemt zienderogen toe. Het is gemakkelijk om met een wagen met vierwielaandrijving 's nachts het veld in te trekken om bij het licht van de verstralers aan stroperij te doen. Op een uur tijd kan zo een groot deel van het wildbestand worden vernietigd. Dit gebeurt regelmatig in mijn regio. Regelmatig hoor ik klachten van de weidelijke jagers.

We moeten de vos zeker niet uitroeien, maar er moet wel een evenwicht zijn. Op sommige plaatsen in Wallonië ziet men geen fazanten of konijnen meer, maar een overpopulatie aan vossen. We moeten hiermee rekening houden. Er is een wetenschappelijke basis nodig.

Mijnheer de minister, moeten we ons zorgen maken over de vossenlintworm ? Is er een gevaar voor de volksgezondheid ?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mevrouw Dua, uw principiële standpunt is bijzonder delicaat. Men kan voor of tegen de jacht zijn vanuit een ethisch standpunt. Ikzelf ben geen jager. Dit maakt het gemakkelijker om op de vraag in te gaan.

De vraag of de jacht al dan niet moet worden afgeschaft, is een bijzonder passioneel thema. Ik heb de

Kelchtermans

indruk dat iedereen in het debat posities inneemt. Uw interpellatie draagt hiertoe bij. De Dimarso-enquête geeft een indicatie van de mening hierover bij de bevolking, maar men mag dit niet verabsoluteren. In de praktijk zou dit leiden tot scheefftrekkingen.

De bevolking accepteert de weidelijke jacht. De vraag is wat men daaronder verstaat. Er zijn veel mensen die met respect voor de natuur jagen en een aantal deontologische regels respecteren. Dit laatste punt is overigens in veel jachtverenigingen belangrijker dan ooit. De jachtverenigingen zelf hebben een grote schoonmaak gehouden.

Ik behoor niet tot degenen die de jacht willen verbieden, maar ik zou er evenmin om treuren indien men morgen niet meer zou jagen. Het afschaffen van de jacht zou voor andere problemen zorgen. Het behoud van de jacht, met een grote verantwoordelijkheid voor de jagersverenigingen zelf, is een verdedigbare oplossing. Veel groepen waarvan men een zeer eenzijdige benadering zou verwachten, blijken hierover genuanceerd te denken.

Het besluit moet klaar zijn op 1 juli. Ik zal het volgende week op de agenda van de Vlaamse regering plaatsen. Ik moet ook nog het interministerieel overleg en het advies van de Raad van State afwachten. In de praktijk moet het besluit klaar zijn tegen 1 juni, omdat het nog moet verschijnen in het Staatsblad.

Mevrouw Vera Dua : Met wie zal u het interministerieel overleg voeren ?

Minister Theo Kelchtermans : Ik denk vooral aan het overleg met de twee andere gewesten en met de landbouw.

Er is heel wat voorbereidend werk verricht. Ik wacht op de reactie van de Vlaamse regering. Ik weet dat er ook daar geen jagers zijn. We hebben adviezen ontvangen van de Vlaamse Hoge Jachtraad, de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud en de Landbouwwaad. Die adviezen zijn niet eensluidend. De Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud is heel genuanceerd in haar standpunt. Er zijn fanatieke tegenstanders, maar er zijn ook mensen die de jacht onder normale omstandigheden wel accepteren.

Er werden dus een aantal adviezen ingewonnen. Die zullen naar de Raad van State worden gestuurd nadat ik ze aan de Vlaamse regering heb voorgelegd. We proberen met het nieuwe besluit

een evenwicht te vinden tussen de belangen van het natuurbehoud, de jacht en de landbouw. We zullen proberen zoveel mogelijk een verstandig gebruik van de jacht op wild te realiseren. Dat komt ook aan bod in artikel twee van het jachtdecreet. Het is een van de decreten die in het Vlaams Parlement het meest op consensus konden rekenen omdat het vanuit het parlement is geroeid.

We hebben de adviezen van de drie sectorraden maximaal ingevuld. In elk van die sectorraden zit een aantal deskundigen. Heel wat verenigingen, die u ook hebt genoemd en die zich hebben geëngageerd in de discussie voor of tegen jacht, worden door deskundigen in die sectorraden vertegenwoordigd.

We proberen het openingsbesluit ook in alle sereniteit voor te bereiden. Toen ik voor de eerste keer verantwoordelijk was voor de jacht werd er bij het verbieden van de jacht op de houtsnip door tweeduizend jagers betoogd in mijn gemeente. Ondertussen is dat toch wat gemilderd. Over de patrijs en de vos worden nu gelijkaardige discussies op gang gebracht.

We hebben met betrekking tot de vos ook vastgesteld dat de meningen sterk uiteen lopen. We zijn daarom al in 1995 met een onderzoek gestart naar de populatiedynamiek van de vos. Op grond van die bevindingen en het advies van Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud wordt ook een beperking – geen volledig verbod – van de jacht op de vos voorgesteld. Ik weet niet hoe de Vlaamse regering dit zal onthalen.

Er werd vastgesteld dat de populaties van de snip en de wintertaling niet ongunstig evolueren. Conform een advies van de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud wordt dan ook opnieuw een beperkte opening van de jacht toegestaan. Dit alles is gebaseerd op de gesprekken en de adviezen die we hebben gekregen.

De patrijs is een jachtvogel waarvoor de georganiseerde jacht zich heel wat inspanningen getroost. Ook daarvoor zouden we een sterke beperking invoeren. We willen echter vooral met de wildbeheerseenheden, waar de heer Quintelier naar heeft verwezen, en aanplantingen een veelvoudige responsabilisering geven aan de jagersverenigingen.

De wervingsprocedure voor jacht- en natuurwachters is gestart. Tegen 1 maart zal die volop aan de gang zijn. Elf boswachters en negentien natuurwachters zullen worden aangeworven. Daardoor moet de controle kunnen worden verhoogd. Met

Kelchtermans

de huidige controles worden de verloven in Vlaanderen goed gecontroleerd. Alles samen zijn er 2.396 controles. Er zijn in Vlaanderen met inbegrip van de tijdelijke vergunningen 13.897 verloven.

Er werden heel wat processen-verbaal opgemaakt. Bij de jacht zijn het er 68. Het zijn er misschien nog te weinig. De parketten treden niet overal eenvormig op. Heel wat magistraten zijn zelf jager en dat speelt ook wel een belangrijke rol in hun optreden.

De decreetgever is bij het opstellen van het jachtdecreet inderdaad uitgegaan van het verstandig gebruik van de jacht als ecologische noodzaak. De uitoefening van de jacht wordt ingepast in een aantal ecologische doelstellingen. Loodhagel moet niet volledig worden verboden, maar wel sterk worden beperkt.

Ik meen hiermee meer informatie te hebben versprekt over de discussies zoals ze in het openingsbesluit zullen zijn vervat. Ik herhaal dat het voorbarig is te voorspellen hoe het zal aflopen, vermits ik het nog aan de Vlaamse regering moet voorleggen. We hebben alle adviezen gekregen en ik heb de indruk dat er een zekere convergentie is zodat we tot haalbare voorstellen kunnen komen.

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua : Ik dank de minister voor zijn antwoord maar wens toch nog een aantal opmerkingen te maken.

Ik zou de ballon van de weidelijke jagers willen doorprikken. Ik heb er zelf ook lang in geloofd en heb binnen mijn partij ook verdedigd dat de jacht aanvaardbaar is als ze op een goede manier wordt uitgeoefend. We krijgen echter veel signalen vanop het terrein dat de weidelijke jager eigenlijk een illusie is. Er zijn zoveel overtredingen en zoveel manieren om de oogst tijdens het jachtseizoen binnen te halen. Jagers passen alle mogelijke praktijken toe voor een maximale opbrengst. Het argument te steunen op de weidelijke jagers is niet langer houdbaar. Ik geloof er in elk geval niet meer in.

Het valt op dat de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud over een aantal zaken helemaal geen advies heeft gegeven. Dat is heel merkwaardig. Andere adviezen zijn dan weer dubieus. Ik wil daar nu geen uitspraak over doen; ik vermoed dat dit volgens de procedure wordt toevertrouwd aan een werkgroep met een beperkt aantal leden. In het advies staat dat de vossenjacht moet worden behouden omwille van de vacht. Dat verbaast mij.

Het staat er letterlijk in. U doet ermee wat u wilt, maar het wekt toch wel enige verbazing.

Minister Theo Kelchtermans : Ik heb vernomen dat in die raad een vrouw zit.

Mevrouw Vera Dua : Het zou me verwonderen dat er ook maar één vrouw in zit, maar misschien is het wel beter dat de discussie over de jacht wordt overgelaten aan vrouwen.

Ik wil overigens nog even terugkomen op het probleem van de vossenlintworm. Ik heb de indruk dat dit probleem wordt opgefokt om een argument te hebben om de vos verder te verdelen. Uit onderzoek van de vossenkrengen is gebleken dat slechts één vos besmet was. Die lintwormepidemie is bij ons dus zeker niet aanwezig, maar beperkt zich tot Frankrijk en Duitsland waar evenwel nog geen menselijke slachtoffers zijn gevallen. Ik moet hier wel onmiddellijk aan toevoegen dat dit wel ernstig moet worden genomen. Besmetting door de vossenlintworm kan voor de mens immers dodelijk zijn en het zou daarom verkeerd zijn dit bij de faits divers onder te brengen.

Ik zal trouwens een motie indienen. Uit het antwoord van de minister blijkt dat hij – zoals zo vaak – de kool en de geit wil sparen. U geeft een beetje toe, maar u trekt het niet door. U wilt bijvoorbeeld loodhagel beperken, maar het is mij niet duidelijk hoe u dat gaat doen.

Mijnheer de minister, u hebt nog een week de tijd om het voorstel van de Vogelbescherming te bestuderen. Dit is zeker niet onrealistisch. Het oogstefect is immers zeer beperkt. Wat heeft men er bijvoorbeeld aan een smient te schieten ? Ik weet zelfs niet of dit diertje wel lekker is om op te eten. Ik zou er willen op aandringen voor bepaalde soorten veel verder te gaan en het jagen werkelijk te verbieden.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Dua werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.10 uur.*